

LETO XI. Številka 50
Jesenice, 19. decembra 1969

ŽELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE
— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železarja« Železarna Jesenice. Telefon int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk ČP »Gorenjski tisk«

ŽELEZAR

Smo življensko zainteresirani za svojo in družbeno bodočnost

V soboto je imela tovarniška konferenca ZM železarne Jesenice 3. redno sejo z vsebino MLADINA IN ŽELEZARNA. Konferenci so prisostvovali poleg delegatov iz obratnih aktivov tudi predstavniki TK ZM železarne Store, železarne Ravne, EMO Celje, Feralit Zalec, Litostroj Ljubljana, Iskra Kranj, Tovarna verig Lesce, železarna Zenica, predstavnik kluba jeseniških študentov, predsednik občinskega komiteja ZM prof. Srečko Krč, sekretar ZK TK železarne inž. Tone Varl, predsednik DS Franc Kobentar, predsednik osnovne organizacije sindikata Železarne Srečko Mlinarič, sekretar podjetja Dušan Stare, šef vzdrževanja inž. Miro Noč, šef proizvodnje inž. Avgust Karba ter predstavniki tiska in lokalnega radia.

Iz uvodnega referata, ki ga je imel predsednik tovarniške konference ZM železarne Jesenice Miro Ipavec, je bilo razvidno, da je mladina povečala svojo dejavnost na vseh področjih dela. Poudaril je, da med mladimi je interes za čimboljšo bodočnost jese-

niškega železarja. Nujno potrebno pa je mlade ljudi v podjetju pravočasno in pravilno informirati, če želimo, je nadaljeval, da bo mlad človek resnično proizvajalec in upravljalec svojega kolektiva. Pozdravil je XV. amand-
(Nadaljevanje na 3. str.)

Najvišji delovni dosežek v valjarni žice

V valjarni žice so v ponedeljek 15. decembra zabeležili najvišji dnevni dosežek, odkar redno obratujejo. Njihova dnevna proizvodnja je znašala 400 ton valjane žice. Poprečna dnevna zajamčena proizvodnja je 333 ton in je zato njihov dosežek še toliko bolj razveseljiv in spodbuden. Vse tri izmene so delale zelo dobro, izstopala pa je izmena Vilman z asistentom Dovžanom, ki je sama izvaljala 145 ton žice.

Uspeha naših sodelavcev-valjavcev v valjarni žice je vesel ves delovni kolektiv, ki jim iskreno čestita in želi takih uspehov tudi v bodoče.

Naš aktualni razgovor s sodelavci

Vsak delavec mora biti tudi gospodar na delovnem mestu

Sanacijski program Železarne, o katerem teče beseda že od letošnje pomladi, med drugim vsebuje tudi opozorilo za vztrajno prizadevanje za zmanjšanje proizvodnih in drugih režijskih stroškov. Kajti še tako ugodni proizvodni in prodajni rezultati ob visokih stroških proizvodnje in vzdrževanja ter drugih režijskih stroških, ne dajo končnega poslovnega rezultata, ki bi izkazoval večji dohodek podjetja, s čemer bi lahko čimprej pokrili izgubo iz preteklosti in naredili korak dalje tudi v pogledu osebnih dohodkov. Stroški so še v mnogih primerih nad predvidenimi in mnogo je še primerov skrajno malomarnega odnosa naših sodelavcev do surovin, do potrošnje goriv, potrošnega materiala, do strojev, zaščitnih sredstev itd.

Naš aktualni razgovor s sodelavci bomo nekaj časa usmerili na to vsebino. Današnji sobesedniki so sodelavci iz martinarne in se jim za odgovore iskreno zahvaljujemo.

VPRAŠANJE: Zmanjševanje proizvodnih, vzdrževalnih in drugih režijskih stroškov, pomeni večji dohodek podjetja in hitrejšo sanacijo posledic preteklosti. Pri vas imate opravka z dragimi surovinami, vzdrževalnimi materiali, gorivi itd. Na njihovo potrošnjo imate neposreden ali posreden vpliv. Zanima nas, kako vi gledate na to vprašanje in kakšen je lahko vaš prispevek pri zmanjševanju proizvodnih stroškov?

ODGOVORI:

Dušan ŠUČUR, delavec v livni jami martinarne: Pri obravnavi proizvodnih in drugih režijskih stroškov bi morali misliti tudi na pomankanje delavcev in na ustrezno nagrajevanje v mar-

tinarni. Manj delavcev opravlja enako delo, medtem ko se pri osebnih dohodkih to ne odraža, prav gotovo pa se to odraža pri delu in tudi pri stroških. Ob tem problemu gre tudi za vprašanje ustreznosti in kvalitete orodij, s katerim delamo. Velikokrat je slabo orodje ali delovna priprava vzrok za povečanje

stroškov. Npr.: samo včeraj žerjav ni mogel zapeti ponvice s šaržo in je le-to moral postaviti na tla, kar se seveda pozna potem pri vlivanju. Ali drug primer, ko šarž čaka na žerjav, ali na prosto livno jamo, kar vpliva tako na kvaliteto kakor na stroške. Tudi pri čiščenju kokil imamo težave, ker dobimo v čiščenje prevroče in jih ni mogoče gladko očistiti, zato tudi hrapavost odlitkov. Pri obravnavanju stroškov moramo med drugim misliti tudi na delovne pogoje. Vsi pa se zavedamo, čim manjši bodo stroški, večji bo dohodek podjetja.

Miha MAVKO, pomočnik pri peči v martinarni: Vsak bi moral na svojem delovnem mestu paziti in štediti s
(nadaljevanje na 2. str.)

»Še o palici in dveh koncih...«

Članek, »Vsaka palica ima dva konca«,... je obravnaval pereče stanje za žerjavi čisto iz ozkega gledišča. Čim bolj bomo iskali krivce najprej drugje, nato šele v lastnih vrstah, tako dolgo ne bo hitrega reševanja problemov.

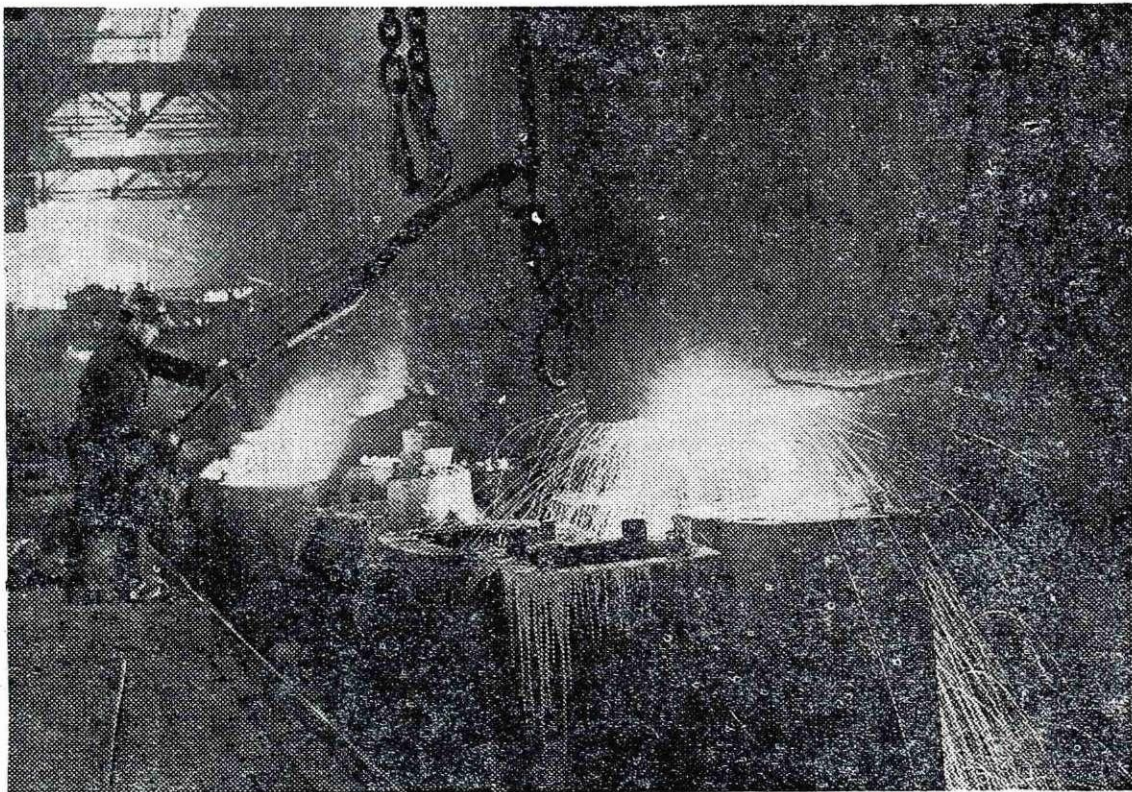
Čas je zlato! To ve najbolj zahodni svet, saj so njihovi podatki vedno opremljeni s časom ali z dolarji. Npr.: vsaka ura obratovanja več, prinese 200 \$ dohodka (za plavž) ali: skrajšuj čas in s tem povečuješ dohodek!

Naše naprave in stroji morajo obratovati, stati pa takrat, kadar jim to v naprej predvidimo. Industrijsko razvite države niso dosegle to same po sebi, ampak s trdim delom, z zasledovanjem zastojev, obrab, slabih mest in v večjih podjetjih s smiselno organizacijo.

Izobraževanje naših žerjavovodij je od vseh poklicev, ki jih priučujemo, najboljše. Štiri mesečni tečaji so dovolj dolga doba, da se delavec, ki ima smisel za stroj, seznani z delovanjem in vzdrževanjem. Če vemo, da predavajo na teh tečajih izključno vzdrževalci, potem lahko trdimo, da so tečaji na strokovni višini. Pri vsej mehanizaciji, ki jo imamo, ne moremo zahtevati, da bi bili žerjavovodje le izučeni ključničarji ali električarji. Napačno pa je misliti, da morajo biti vsi žerjavovodje enako dobri ali, da so vsi

slabi. Dobro in vestne žerjavovodje bi morali posebej stimulirati. Če je pa sistem tak, da je osebni dohodek vezan le na delovno mesto, ne pa na osebo (kjer bi lahko upoštevali učinek, prizadevnost itd), nima obratovodja nobene možnosti odličnega delavca boljše stimulirati. Strinjam se, da imamo del žerjavovodij, ki v normalnih razmerah ne bi smeli delati na žerjavih, prav zaradi škode, ki jo povzročajo, bodisi z delom ali z nevestnim vzdrževanjem. Ne vem, kdaj se bomo odločili za sistem stimuliranja po prizadevnosti, čas bi bil, da v tej smeri ukrepamo. To bi pa zahtevalo od nas velike odločnosti. Obratovodje in delovodje bi se morali odločiti, kdo je boljši in odkrito povedati, kdo je upravičen do večje nagrade. Kakor mi je znano iz sedanje prakse, tega ne bomo upali narediti, da se ne zamerimo, ampak bomo raje kritizirali in se izgovarjali na »one zgoraj«. Osnovna odlika vodilnega delavca pa je ravno odločnost, katere dostikrat tako pogrešamo,

(Nadaljevanje na 3. str.)

V današnji številki sodelavci iz martinarne odgovarjajo v našem aktualnem razgovoru

Samoupravni dogovori edina pot za razreševanje konfliktov in problemov

Ob pregledovanju razprav in sklepov 6. in 7. seje predsedstva Zveze komunistov Jugoslavije, je zaznavnih mnogo misli in sklepov, ki so enaki sklepom in stališčem samoupravnih in političnih organov našega delovnega kolektiva. Ob vseh dosedanjih manjših in večjih prekinitvah dela in ob bolj občutljivih konfliktih, so bila stališča omenjenih organov, ki so jih v veliki večini podprli tudi člani delovnega kolektiva, zelo enotna: **EDINA POT ZA RAZREŠEVANJE VSEH KONFLIKTNIH SITUACIJ IN PROBLEMOV** v delovnem kolektivu in v naši družbi nasploh, je samoupravno dogovarjanje. To stališče, smo imeli pred očmi, ko smo na osnovi XV. ustavnega amandmaja organizacijsko in kakovostno samoupravno strukturo v Železarni razvili tako, da omogoča samoupravljalne akcije praktično vsem članom delovnega kolektiva. Ta, organizacijsko, vsebinsko in politično vzeto, zelo velik korak naprej, v izgrajevanju samoupravnega sistema v podjetju, pa je zastal nekje na polovici, ker v praksi še nismo sprejeli v našo miselnost in zavest, te velike, kakovostne spremembe. Kljub možnostim, ki jih daje izpopolnjen samoupravni mehanizem v Železarni, ostaja v kolektivu še množica nerešenih vprašanj, problemov in pobud, ker tako organizatorji dela, kakor politični dejavniki, niso še v celoti spoznali neizmernih možnosti, ki jih odpira samoupravno dogovarjanje.

Vzroki za tako stanje so prav gotovo tudi v tem, da smo domnevali, da bo že sama organizacijska izpopolnitev strukture samoupravljanja in bolj določena opredelitev odgovornosti, prinesla tudi ustrezne vsebinske spremembe, oziroma, da se bo spremenil tudi odnos do samoupravnega dogovarjanja. Res je, da tako velike in kakovostno pomembne spremembe, zahtevajo za uresničitev dalj časa, res pa je tudi, da je ta čas odvisen tudi od zavzetosti vodstvenih delavcev in od družbeno-političnih dejavnikov v podjetju. To tezo potrjuje tudi velika zavzetost vodstvenega kadra in političnih dejavnikov, ob zelo dokumentirani in dovolj organizirani akciji za združevanje slovenskih železarn, ki je zelo dobro uspela. Če bi se tako zavzeto in oboroženi z dovolj preštudirano dokumentacijo ter z upoštevanjem vseh temeljnih in opravičenih pripomb lotili tudi reševanja drugih, še nerešenih vprašanj, bi bilo lahko že marsikaj rešeno.

Vzemimo ponovno za primer naš sanacijski program, o katerem smo dovolj pisali pa tudi govorili, vendar se še vedno v nezmanjšanem obsegu pojavljajo nekatere od slabosti, katerim smo letos pomladi napovedali odločen boj. Osnovne celice našega samoupravnega mehanizma — delovne skupine, so sicer v večini, ene preje, druge kasneje, obravnavale sanacijski program, vendar po vseh znakih sodeč preveč načelno in formalistično. V razgovorih s sodelavci lahko sicer ugotovimo, da vedo, da je sanacijski program potreben, mnogo manj pa vedo o posameznih elementih programa, ki se nanašajo na njih same, ali delovno skupino, obrat, ali delovno enoto. Razgovori s sodelavci npr.: o proizvodnih ali drugih režijskih stroških, nam mnogokrat odkrijejo popolno nepoznavanje vpliva stroškov na dohodek podjetja in končno tudi na osebni dohodek zaposlenih. Ker ta nevednost, ob nezadovoljstvu z osebnim dohodkom ter morda še z ozirom, pogojuje tudi malomarni odnos do dela, na drugi strani pa razne konflikte in probleme, je razumljivo, da se vrtimo v začaranem krogu, čeprav imamo vse samoupravne in organizacijske možnosti vsaj postopno te stvari razreševati.

Prav gotovo so še nekateri odprti problemi izven delovnega kolektiva, ki prav tako povzročajo napetost in konfliktno situacijo v kolektivu (cene metalurških proizvodov, naraščanje cen potrošnega materiala in življenjskih stroškov idr.), vendar se bo z njimi morala intenzivno soočiti širša družbena skupnost. Dolžnost vodstvenega kadra, samoupravnih in političnih organizacij pa je, da se soočijo z vsemi vzroki, ki znotraj kolektiva povzročajo napetost in konfliktno situacijo, jih analizirajo in začno pospešeno odpravljati. Ob tem pa se ne bi smeli zadovoljiti s površno ugotovitvijo, da so vzroki samo v osebnih dohodkih in cenah. Vzroki so še mnogo globlji, od organizacije, modernizacije in racionalizacije dela, do ustreznega sistema nagrajevanja. Ta vprašanja pa bodo morali bolj učinkovito razreševati organizatorji proizvodnje in ustrezne strokovne službe, mnoga od njih pa se bodo morala razreševati tudi ob večjem spoštovanju samoupravnega dogovora.

Vsak delavec mora biti tudi gospodar na delovnem mestu

(Nadalj. s 1. str.)

surovinami in drugimi materiali. Tako pa je mangan vsepovsod pomešan s starim železom, aluminijaste zvezdice se valjajo vsepovsod itd. O teh stvareh bi morali več govoriti in za vsako delovno mesto opozarjati na preokračanje porabe oziroma možnosti prihranka. Vse to moramo plačati in vsi stroški so vkalkulirani v naše izdelke, s čemer se le-ti podražijo, oziroma zmanjša dohodek.

Ivan ŽVAN, vlagalec na vlagalnem stroju v martinarni: Osebnost sem prepričan, če bi vsakdo res vestno opravljal svoje delo in da bi bil tudi gospodar na svojem delovnem mestu, to se pravi, da bi delal tako kot bi imel v rokah svoj material, oziroma če bi delal v okviru predpisanih tehnoloških norm, potem bistvenih presežkov stroškov ne bi smelo biti. Veliko stroškov namreč še vedno povzroča malomarnost tako posameznikov, kakor posameznih skupin. Isto se pojavlja tudi na strojnih napravah. Še posebno odgovornost pa imajo v tem pogledu ljudje, ki delajo na ključnih delovnih mestih npr. vlagalci in žerjavovodje, ki s svojo malomarnostjo ali nepremišljenostjo lahko povzročijo milijonsko škodo oz. stroške. Zaradi neustrezne stimulacije doseženih rezultatov tudi ni več pravega spoštovanja predpostavljenih. Dogaja se namreč, da za večjo proizvodnjo dobimo manjše osebne dohodke in to tudi vpliva na razpoloženje, na odnos do dela in poleg drugega tudi na stroške.

Jože SKRT, ponvičar v martinarni: Vsak obrat ima registrirane svoje stroške, ki sicer vplivajo na ceno končnega proizvoda, vendar bi morali biti bolj prizadeti obrati, ki povzročijo večje stroške. Vsak posamezen delavec bi moral paziti, da ne bi razsipal na svojem delovnem mestu s surovinami ali drugimi materiali. Na svojem delovnem mestu ne morem vplivati na višje ali nižje stroške, kar je moje delo odvisno od vlivka, če je le-ta dober, ni večjih stroškov, obratno pa se stroški takoj povečajo npr. pri ognjevarniški opeki. Če bi vsak delal vestno, bi lahko mnogo prihranili pri stroških. Tudi jaz ne morem mimo neurejenega nagrajevanja. Za več delovnih ur v novembru sem npr. dobil enaki dohodek kot v oktobru. Tudi to vprašanje bo treba rešiti, obenem pa zaostri odgovornost na delovnih mestih.

Franc URŠIČ, prvi jamski pomočnik: Pri nas bi se dalo marsikaj prihraniti. Če pogledam samo kako malomarno ravnamo s praški, ognjevarniško opeko in drugim. Seveda, čimveč je takih primerov, višji so stroški. Naprimer pri čiščenju kokil prihaja do

obeh skrajnosti, ali čistimo mrzle ali prevroče, v obeh primerih se težko čisti in zato prihaja do hrupavih površin odlitkov in do negativnih posledic. Manjka nam tudi delavcev in pri delu hitimo, včasih opravimo delo tudi površno zaradi površnosti, ali zato, ker nas priganja čas in tako se nabirajo stroški. To pa vpliva na nižji dohodek železarne pa tudi na naše že itak skromne osebne dohodke. Vsak posameznik bi moral na svojem delovnem mestu bolj paziti in stroškov bi bilo manj, kar tudi pri svojem delu zasledujem in želim.

Štefan KOZAR, ponvičar v martinarni: Res je, da delamo vsi od kraja zelo površno, vsi bi morali biti pri svojem delu bolj dosledni. Sem ponvičar in razen z ognjevarniško opeko in maso z drugimi materiali nimam opravka. Pri delu pazim, da ne porabim več kakor smem. Razbita ognjevarniška opeka in raztresen šamotni pesek pa leži vsepovsod. Če bi vsi delali vestno, bi lahko veliko prihranili. Omenim naj še razmetane in razbite pelete, za katere nihče ne odgovarja in se dela velika škoda. Nekdo bi moral biti odgovoren za vse to! Težave pa so tudi zaradi pomanjkanja delavcev.

Mirko KOČET, čistilec preboda v martinarni: Stroški so vezani na posameznike od vrha navzdol, na vse pa vpliva neustrezen osebni dohodek. Če bi bil posameznik ali skupina, ali obrat za zmanjšanje stroškov ustrezno stimulirani, bi se marsikaj prihranilo. Malomarnost se kaže tudi pri organizatorjih dela, ker so za svoje delo premalo odgovorni. Tako pa nihče nikomur ne odgovarja za svoje delo, niti tisti, ki delo organizira oziroma odreja, niti tisti, ki ga izvajajo!

Andrej ZALOKAR, vlagalec v martinarni: Mislim, da je potrebno le skrbno in vestno izvrševanje sanacijskega programa železarne, ki med drugim vsebuje tudi vprašanje proizvodnih in drugih stroškov. V nekaterih primerih, npr.: pri magnezitu sem že opazil boljši odnos in boljše rezultate. Pri ostalih stroških pa ni potrebno nič drugega kakor zaostri odgovornost organizatorjev dela. V preteklosti smo bili navajeni delati na široko, kajti važno je bilo število šarž in tone, ne glede na stroške. Danes pa se je težko navajati na bolj

racionalno delo in na večjo štednjo pri materialih in gorivih. Večja doslednost bo morala biti pri uresničevanju sanacijskega programa, predvsem pa večja odgovornost posameznika. Tako kolektiv kot celota, kot vsak posameznik bo moral v teh pogledih prevzemati večjo odgovornost in se tega na vsakem koraku tudi zavedati. So pa že zapazeni nekateri premiki na bolje, je pa tudi opazno, da se v teh prizadevanjih nekateri bolj prizadevajo, drugi manj. Vztrajati pa bomo morali, da se bodo vsi člani delovnega kolektiva vključili v ta prizadevanja. Poudariti pa moram, da martinari še vedno ni tako cenjen, kakor bi glede na njegovo težino dela in vlogo v tehnološkem postopku moral biti. Med drugim je to tudi vzrok, da se vedno težje dobijo delavci za martinarno. Pri tem tudi ne bi smeli pozabiti, da bodo delavci z razvitimi delovnimi navadami in višjo osnovno izobrazbo drugače gledali in pojmovali stroške in sploh tehnologijo obrata, kakor delavci, ki teh navad in izobrazbe nimajo in na ta vprašanja gledajo dokaj primitivno.

Železarski globus

ARGENTINA — V Vibla Constitucion, provinca Santa Fe, bodo zgradili novo železarno z letno proizvodnjo 300.000 ton jekla. Njena značilnost bo v tem, da bo imela napravo za direktno redukcijo železove rude v železovo gobo. Jeklo bodo proizvajali v elektro jeklarni in ga odlivali na napravi za kontinuirno vlivanje gredič. Železarna bo proizvajala različne vrste paličastega in profilnega jekla.

FRANCIJA — Francoska železarska industrija računa, da bo v letu 1970 povečala svoje jeklarske proizvodne zmogljivosti na 26 milijonov ton. To je za 2 milijona ton več kot proizvajajo sedaj. To bo mogoče doseči z modernizacijo že obstoječih jeklarn, ki je že v teku.

HONDURAS — Največja mehiška železarska družba Altos Hornos bo finančno sodelovala pri odprtju novega rudnika železove rude v srednjeameriški državi Honduras. Računajo, da bodo v letu 1972 odpravili prvo količino 100.000 ton te rude mehiškim železarnam.

Jeklovlek izpolnil proizvodni načrt za leto 1969

Delovni kolektiv obrata jeklovlek, je že v sredo, 17. decembra, izpolnil letni plan odprave izdelkov, v četrtek, 18. decembra, pa celotni proizvodni načrt v višini 15.200 ton. Sodelavcem jeklovleka k doseženemu uspehu čestitajo vsi sodelavci in jim v novem letu 1970 želijo še večjih delovnih uspehov!

»Še enkrat o palici in dveh koncih...«

(Nadaljevanje s 1. str.)
tako v manjših kot v večjih odločitvah.

Še o nabavah strojev in opreme. Železarna je v vsem času svojega obstoja naročala to pri več dobaviteljih. Odločalo se je o izbiri dobavitelja po takratni situaciji in potrebah. Če vemo, da je stara oprema vsa iz Nemčije, ni čudno, ker je bila v tistem času tam najboljše in najbližja. Po osvoboditvi smo naročali naprave, ki jih je izdelovala domača industrija, ker pač ni bilo deviz za nakup pri renomiranih podjetjih.

Popolnoma nelogično bi bilo, da bi žerjave naročali zunaj, komplicirane stroje pa kot prototipe doma. O nabavi nikoli ni odločala ena sama oseba. Ker pa so se ljudje na položajih menjavali, ne moremo naprtiti vse krivde njim, čeprav sami nismo sodelovali.

Pristaniški žerjavi obratujejo v vseh vremenskih razmerah po vsem svetu enakih tipov kot so naši. Ker pa podjetje, ki nam je te dobavilo, še ni imelo dovolj izkušenj, so res slabi. Naša napaka je, da nismo znali v garancijskem roku zahtevati izboljšave. Elektrovzdrževanje je znalo to temeljito dokazati in smo tako z naknadno dobavljeno elektro opremo zadovoljni. Podoben primer je z 15 Mp žerjavi v elektro jeklarni. Polip Sava je res slab žerjav (ali pa je progla slaba?), vendar tudi nismo znali pri dobavitelju dokazati njegovih napak. Pri monta-

ži novih naprav nikoli ne sodeluje oddelek, ki dobi žerjav v uporabo in vzdrževanje. Če gledamo na vse nove naprave tako, potem nam je garancijski rok res prekratek čas, da spoznamo vse napake, ki bi jih sicer morali že med montažo.

Možnost uvoza, kredita in plačila narekujejo izbiro dobavitelja. Na naših cestah ne vidimo samo »mercedesov«, čeprav vemo, da so res dobri. Vsakdo, če si kupi, si pač kupi tisto, kar zmore.

Kakšna je možnost povečanja proizvodnje, če si proizvodni in vzdrževalni delavec res prizadevata, nam kaže v novjšem času primer valjarne žice in bluminga. Mislim, da Blaw-Knox-u res nimamo kaj očitati, da nam je slabo dobavil. Premiranje proizvodnje po dneh je šele pripomoglo k večji prizadevnosti, boljši proizvodnji in s tem k nekaj večjim osebnim dohodkom. Tudi Lectromelt peči so v zahodnem svetu najbolj poznane, pri nas, pa ni dobro.

Zelo zaskrbljujoča je izjava avtorja, da se njegovi predlogi končajo že pri prvem nadrejenem in da so odnosi neurejeni. Ta izjava pomeni izolacijo oddelka samega od skupnega vzdrževanja in od skupnih naporov.

Znamo ceniti napore in delo večine delavcev žerjavnega oddelka, zadovoljni smo z remontom, nismo pa zadovoljni s preventivo, ki je skoraj ni. Za nas preveč splošna ugotovitev v začetku članka ni ravno optimistična. Iskati

moramo načine in prijeme, da položaj izboljšamo. Osebnih dohodki so merilo razpoloženja in delovnega elana. Ni pa prav, da bi dobili enake vsi, tako tisti, ki se trudijo, kakor tisti, katerim delo v železarni ni tako pomembno.

Verjetno tudi drugje niso brez podobnih težav. Neka naša železarna ima kot strokovnega vodja v obratu delovodja za žerjave. Ta razporeja žerjavovodje, skrbi za vzgajanje novih ter kontrolira

ra vzdrževanje žerjavov. Kontroliramo pri nas zelo malo. Delovodja obrata, če sam ni bil kdaj žerjavovodja, niti ni strokovno usposobljen za to, vzdrževanje pa tega tudi ne dela, kljub polni zasedbi vodilnega kadra. Žerjavi v pristaniščih imajo žerjavovodje, ki z žerjavi delajo, za vzdrževanje in mazanje pa ni on odgovoren. Ker imamo pri nas že več žerjavov kot je žerjavovodij (pomanjkanje delavcev, ali pa tudi manjši obseg dela), smo že na sličnem kot prej omenjeno.

V USA imajo tečaje s tematiko »zlome preprečimo s šolanjem«. V 16-urnem tečaju obravnavajo napake, ki so po statistiki krive za zlome. Mogoče bi v zimskem času lahko to izvedli tudi pri nas.

Vse več mehanizacije v naših obratih nas resno sili, da se upravljalci res vživijo v delo s strojem, da oživimo že enkrat preventivno vzdrževanje in, da nehamo biti dvojni proizvajalci — proizvodni in vzdrževalni.

S. Č.

Smo življensko zainteresirani...

(Nadaljevanje s 1. str.)

ma kot kvalitetni premik v samoupravljanju, vendar s stalnim, kvalitetnim in hitrim informiranjem moramo usposobiti čim širši krog proizvajalcev, da bodo lahko čimveč prispevali k nadaljnji demokratizaciji in učinkoviti organizaciji samoupravljanja. Vsako napačno informiranje ali neučinkoviti sklepi, sprejeti na raznih sejah oz. sestankih delovnih skupin, lahko povzročijo politično brezčutnost, kar je že sedaj občutno predvsem v obratih s fizično težavskimi deli. Brez sodelovanja širšega kroga proizvajalcev se lahko strokovnega tima oprimejo lastnosti monopola nad ljudmi. To nikakor ni namigovanje, da se dogaja to v našem podjetju, vendar taka podjetja v naši družbi niso več redka, zato moramo budno paziti, da kaj takega ne bi prišlo med nas.

Potrebno je, je nadaljeval predsednik, da se že v mladosti srečamo z realno problematiko. Če bomo danes spremljali uspehe in neuspehe, bomo jutri sposobni prevzeti krmilo. Mladi zelo radi razpravljajo o gospodarstvu, toda če so slabo ali napačno obveščeni, potem prevečkrat občutijo sankcije nadrejenih ljudi. Nekateri najbolj trdoživi take pritisk preživijo, pri premnogih pa se je s tem razvilo mišljenje, da nas predolg jezik tepe.

Mi moramo živo delovati za sleherni napredek, pa čeprav bi dobili udarec od tistih, ki ribarijo v kalnem. Mi smo mladi, sposobni, da primemo za delo kjerkoli, v nas ne sme biti lahkornost ali linije najmanjšega odpora kot pri tistem, ki čaka še dve leti do upokojitve. Zdrava gospodarska politika oziroma pravilna usmeritev dela in finančnega kapitala pomeni jamstvo za boljše življenjske pogoje. To pomeni za nas prihodnost in res je, da le jasna bodočnost pogojuje večji elan in učinkovitost pri delu. Mladi zahtevamo na vseh področjih realno delitev oziroma plačilo po delu. Mnenja sem, da nasprotno povzroča zaletovanje iz skrajnosti v skrajnost.

Pred leti je bila nelikvidna elektro-predelovalna industrija, nato železnice, rudniki in nazadnje železarstvo. Ne vem, je poudaril Miro Ipavec, kako so nelikvidnost reševali v

drugih panogah, poznam pa dobro, kako so zvezni organi reševali železarstvo. Zaradi dviga cen vseh reprodukcijskih materialov smo mi postali najbolj črna ovca. Železarji so imeli zabetonirane cene. Res je, da je železar postal še enkrat bolj učinkovit, s tem pa njegova izguba tudi še enkrat večja. Vsi, med njimi tudi republiški organi, so začeli razmišljati, da bi železarstvo ukinili.

Železar je delal poprečno 210 ur mesečno, medtem ko je bilo delo drugih s 180 urami bolj cenjeno. Ko smo si pripravili pogoje, da bi nerentabilne obrate ukinili, so predelovalci ostali brez materiala. Kmalu so ugotovili, da metalurgija v celi Jugoslaviji zaposluje 40.000 delavcev. Toda če mi zaradi ne-realne delitve po delu zamerimo bazično industrijo, ki proizvaja za 400 milijonov dolarjev jekla, potem bi premnogi predelovalci ostali brez dela. Taki primeri zahtevajo samo hitro pomoč oziroma posredovanje republiških ali zveznih organov. Vsekakor pa sem prepričan, da bazičnih panog s tradicijo in perspektivami s strateškega in političnega razloga ne smemo in moremo ukinjati.

To ni sentimentalnost, je nadaljeval. Tisti, ki dela in je njegovo delo življenjsko važno za obstoj drugih, mo-

ra obstojati. Mladi smo za reformo, smo za finančno disciplino, toda negovati moramo delavca oziroma tistega, ki ustvarja in ne tega, ki samo porablja, prenaša ali hrani denar.

Po uvodnem referatu je sekretar TK ZM Anton Rebolj obširno poročal o delu tovarniške konference, medtem ko je Ernest Zupan obravnaval smernice za bodoči program dela. V razpravi sodelovala še Franc Erjavec, ki je načel problem neaktivnosti mladih v martinarni in Peter Lukan, ki je govoril o uveljavljanju mladih. Sledili so številni pozdravi predstavnikov TK ZM in drugih podjetij. V razpravi sta sodelovala tudi sekretar podjetja Dušan Stare in sekretar TK ZK Tone Varl.

Konferenca je sprejela tudi nov izpopolnjen pravilnik TK ZM Železarne Jesenice in potrdila devet novih članov v predsedstvo TK ZM, ki šteje skupno 21 članov. Konferenca je bila jedrnata in so mladi nakazali svoje probleme ter potrdili program dela. Naloga slehernega mladince pa je, da z vestnim delom na svojem delovnem mestu, s strokovnim izpopolnjevanjem in zavestnim vključevanjem v samoupravljanje dviga ugled mladih proizvajalcev.

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu

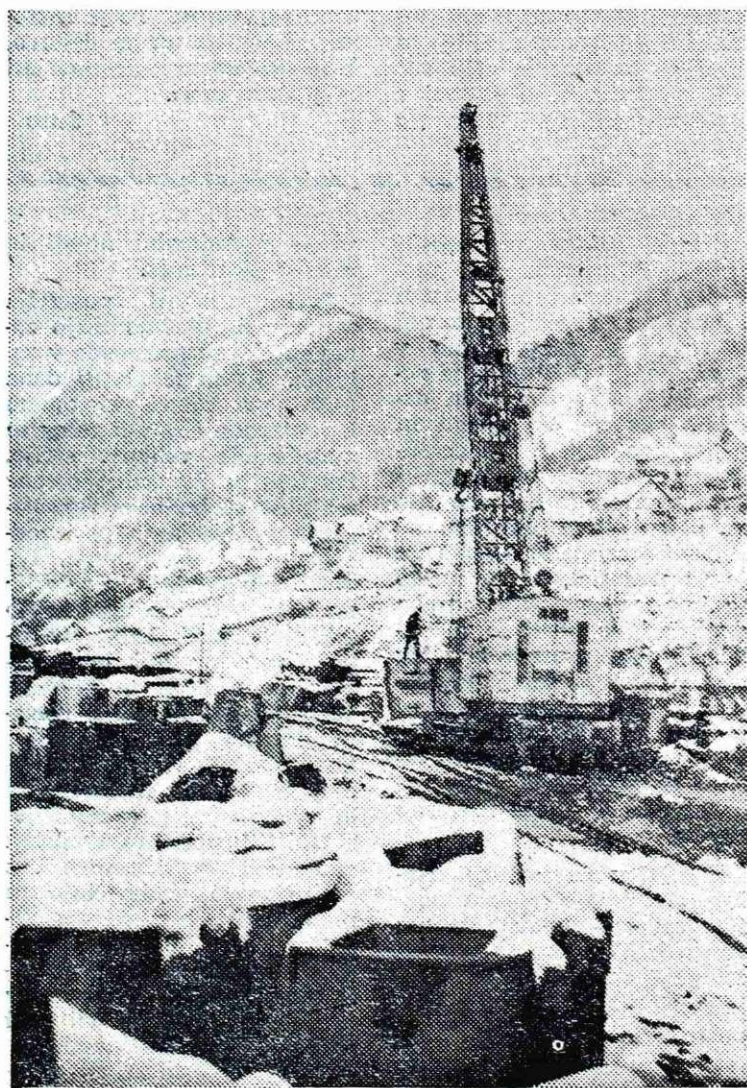
DEŽURNA SLUŽBA V ŽELEZARNI

	telefon	v pisarni	doma
SOBOTA, 20. 12.:		801	800
inž. Milan MAROLT, UOS			
NEDELJA, 21. 12.:			
inž. Alojz KALAN, jeklarna	361		359
PONEDELJEK, 22. 12.:			
inž. Janez KOMELJ, žičarna	525		83/144
TOREK, 23. 12.:			
inž. Avgust KARBA, proizvodni direktor	270		693
SREDA, 24. 12.:			
inž. Franc MLAKAR, elektrodni odd.	543		790/35
ČETRTEK, 25. 12.:			
inž. Miroslav NOČ, vzdrževanje	873		754
PETEK, 26. 12.:			
inž. Janko PERNE, valjarna Bela	848		723

Dežurna služba traja od datuma nastopa ob 14.30 do naslednjega dne do 6.30. V kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite vratarja v glavni pisarni, tel. 410.

Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razglasnih deskah vseh vratarjev.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

Sneg pogosto ovira normalno delo

Redni občni zbor občinskega sindikalnega sveta

Jutri 20. decembra je sklican 21. redni občni zbor občinskega sindikalnega sveta Jesenice. Poleg poročil in razprave bodo na občnem zboru izvolili tudi nov občinski sindikalni svet in nadzorni odbor. Iz obsežnega organizacijskega poročila, ki so ga delegati prejeli že z vabilom na občni zbor, povzemamo nekaj najvažnejših podatkov in posebnosti.

Občinski sindikalni svet Jesenice združuje na svojem območju 60 sindikalnih organizacij in 29 sindikalnih odborov v železarni, oziroma skupaj 11.576 članov. Poročilo ugotavlja, da je proces osamosvajanja sindikalnih organizacij še vedno prepočasen in neučinkovit ter da je še precej organizacij nedelavnih. Vzroki so predvsem v tem, da so vodstva organizacij nepovezana s svojimi člani in njihovimi problemi ter hoteli in da se preveč stvari rešuje le v odborih. Tudi iz vsebine razprav v organizacijah je razvidno, da je bilo največ razprav organizacijskega značaja, medtem ko se o družbeno-političnih in ekonomskih vprašanjih manj govori. Ugodno pa so ocenjeni občni zbori sindikalnih organizacij, katerih se je udeležilo skoraj 70 % vsega članstva in na katerih so zabeležili tudi v vsebinskem pogledu kakovostni premiki.

V vseh izvršnih odborih sindikalnih organizacij in v sindikalnih odborih železarne je 655 članov in 192 članov v nadzornih odborih. V teh organih (brez nadzornih odborov) je čez 40 % žensk, relativno manj pa je mladine do 25 let starosti in sicer nekaj manj kakor 10 %. Srednjo, višjo in visoko šolsko izobrazbo je čez 25 % članov, v samoupravnih organih pa jih deluje 13 %. Skoraj 50 % odbornikov je bilo izvoljenih ponovno, ostali pa so novi. Tudi kadrovska

struktura kaže kakovostni premik, ki bi se moral mnogo bolj obdržati tudi v delu.

Poleg sveta, predsedstva, strokovnih odborov in komisij deluje pri občinskem sindikalnem svetu tudi pravna posvetovalnica. Organi občinske organizacije sindikata so v tem času obravnavali problematiko sindikalnih organizacij, delovnih organizacij in občine ter probleme in vsebine, ki so jih priporočili v razpravo višji sindikalni organi. Svet je imel med obema občinama zboroma osem sej z relativno slabo poprečno udeležbo na sejah 55 %, predsedstvo pa je imelo 26 rednih in eno izredno sejo. Materiale in zaključke iz obeh organov so posredovali vsem sindikalnim organizacijam. Iz poročila so razvidna tudi vprašanja, o katerih so v posameznih forumih govorili.

Pri občinskem sindikalnem svetu delujeta tudi odbor sindikata storitvenih dejavnosti z 19 organizacijami, v katerih je 1.200 članov in odbor sindikata družbenih dejavnosti. Odbor sindikata storitvenih dejavnosti je obravnaval naloge in probleme, ki so specifični za to panogo gospodarstva. Odbor se sestaja po potrebi, udeležuje pa se tudi sej občinskega sveta in republiškega odbora.

Poročilo podrobno obravnava stanje in razvoj storitvene dejavnosti v letih 1965—1968, ki je dosegla raz-

meroma dobre rezultate. Največji napredek je narejen v trgovini, kjer se je celoten dohodek v teh letih povečal za 33 %, neto produkt za 39 %, dohodek za 19 % in zaposlenost za 11 %. Negativna ugotovitev pa je, da so se zaloge v prvem polletju letos povečale za 34 %, ob 18 % povečanju dohodka nasproti istemu obdobju lani.

V gostinstvu se je v letih 1965—1968 povečal celotni dohodek za 44 %, neto produkt za 41 %, dohodek za 16 %, ostanek dohodka pa je manj-

ši za 48 %. Značilno za gostinstvo je, da je njihova ekonomičnost poslovanja v stalnem upadanju, medtem ko njihove zadolžitve na račun novih investicij naraščajo.

Najboljše rezultate poslovanja je v letih po reformi dosegla obrtno-komunalna dejavnost. V letih 1965—1968 se je povečal celoten dohodek za 52 %, neto produkt za 39 %, dohodek za 40 %, ostanek dohodka pa za 55 %. Največji delež k tem rezultatom so prispevali: Mesarsko podjetje, Kovinar in Vodovod, ki so ob koncu leta 1968 imela 80 % vseh sredstev skladov, kolikor jih je ustvarilo 14 obrtno-komunalnih podjetij.

Našteti so se številni problemi, težave in vprašanja, s katerimi se srečujejo storitvene dejavnosti v občini in ki jih bo v bodoče potrebno pospešeno reševati. Nekatera podjetja, ki gospodarijo iz meseca v mesec, bodo morala iskati svojo bodočnost v kooperativi ali celo integraciji s sorodnimi partnerji. Težave, kakršne se kažejo v železarni, sicer še niso navzoče v storitvenih dejavnostih, vendar bistvenega napredka, ki bi prispeval k hitrejšemu in uspešnejšemu spreminjanju gospodarske strukture občine, tudi ni. Podatki kažejo, da se delež železarne v skupnem dohod-

(Nadalj. na 10. str.)

Komisije so opravičile svoj obstoj

Ko so sredi leta začele aktivno delovati pri svetih DE komisije za novatorstvo in racionalizacijo, se je aktivnost iznajditeljev, novatorjev in racionalizatorjev zelo povečala. Komisije so v najkrajšem času mobilizirale nove iznajditelje in aktivirale stare, že večkrat uspešne novatorje in racionalizatorje. Število izboljševalnih predlogov in kvaliteta inovacij se je povečala, v delovnih enotah pa so spoznali, da so še vedno tako majhni izboljševalni predlogi še kako koristni.

Pri poživljeni inovacijski aktivnosti je posebno razveseljiva ugotovitev, da so se poleg številnih starejših, večkratnih iznajditeljev in novatorjev, vključilo v inovacijsko aktivnost tudi mladi neposredni proizvajalci v talilnicah, valjarnah in predelovalnih obratih. Nova imena novatorjev iz vrst inženirjev, tehnikov in strokovnjakov, so veliko jamstvo, da smo na najboljši poti, da sami z last-

nim znanjem in prizadeno stjo odstranimo še številne tehnološke in proizvodne probleme.

Komisije za novatorstvo in racionalizacijo pri svetih DE so na osnovi ugotavljenih koristi in prihrankov stimulatивно nagradile avtorje 18 v zadnjem času v prakso uvedenih tehničnih izboljšav. To je lepo in veliko priznanje našim inovatorjem, ki s svojim teoretičnim in praktičnim znanjem in bogatimi delovnimi izkušnjami pomagajo reševati številne probleme. Osemnajstim avtorjem je bilo priznanih in izplačanih spodbudnih odškodnin v višini 10.716 N din.

Pospešeno ocenjevanje tehničnih izboljšav in stimulatивно nagradjevanje je tudi spodbudna oblika za večjo aktivnost novatorjev in racionalizatorjev. Posamezne komisije za inovacijo pri svetih DE so imele v zadnjem času že po dve in celo več sej, na katerih so skupaj s strokovnjaki in izvedenci ter

šefi DE in obratovodji obravnavali tehnične izboljšave. V javnosti valjarnah so nagradili štiri izboljševalne predloge, ravno toliko pa tudi v talilnicah. Tudi v DE valjarna Bela je do sedaj komisija ocenila tri izboljševalne predloge in priznala spodbudne odškodnine avtorjem.

Za temi komisijami v proizvodnih delovnih enotah pa ne zaostaja tudi komisija v vzdrževalni in energetske delovni enoti, kjer se največ zaposlenih uspešno ukvarja z inovacijami.

V relativno kratkem času so komisije za oceno izboljševalnih predlogov pri svetih DE v vsakem pogledu dobro in uspešno opravile svoje delo. Letos se je število tehničnih izboljšav, z njimi pa tudi vsebina, vrednost in kvaliteta izboljševalnih predlogov, znatno povečala. To je razveseljiva ugotovitev in dejstvo, katerega ne gre zanemarjati in podcenjevati.

Žuro

Nekaj misli o planiranju zalog

Planiranje prodaje je nedvomno eno izmed važnih opravil, ki omogoča podjetju, da bolj učinkovito programira proizvodnjo. Eden izmed vidikov, ki se nanaša tako na proizvodno funkcijo, kakor na prodajno funkcijo, je kontrola zalog. Zaloge surovin in gotovega blaga so v proizvodnem procesu tesno povezane s programiranjem proizvodnje. Zaloge gotovega blaga so vezane neposredno na proces planiranja prodaje in nanje plan prodaje bolj vpliva kakor katerikoli drug činitelj.

Skupne zaloge dobivajo znaten finančni pomen. Predstavljajo zelo visoko postavko tekoče aktive. Zato je razumljivo, da v celostnem planiranju zavzemajo zelo vidno mesto.

Večina poslovnih vodij je enotna v pogledu petih ločenih ciljev v planiranju zalog:

1. Najvidnejša funkcija zalog je skladno oskrbovanje

strank podjetja. Ko je dano naročilo, je natančna dobava čisto pogoj dobave, v vsakem primeru pa je verjetno, da se bo to odražalo pri prihodnjih naročilih.

2. Ustaljenost na področju zaposlenosti se ne išče enostavno ali celo primarno iz sentimentalnih razlogov, ampak zaradi dejstva, ker neredna zaposlenost vodi k večjim stroškom zaradi izgub, do katerih prihaja ob povečani fluktuaciji in začetnih stroškov.

3. S predhodnim planiranjem in pravilnim programiranjem nakupa surovin ali sestavnih delov, se lahko zmanjšajo stroški nabave.

4. Ekonomična proizvodnja v serijah je omogočena samo s pravilnim upravljanjem zalog, ki nižajo stroške v razmerju s stroškovno ceno po enoti proizvodnje, na oba ta dva činitelja pa vpliva velikost serije.

5. Glede na to, da zaloge pogojujejo investicije, zmanjšanje zalog na tisto višino, da je ustrezno prejšnjim zahtevam, pomeni za podjetje izboljšanje razmerja dohodka proti investicijam.

Določanje politike zalog, s katero se bo doseglo najbolj ugodno ravnotežje pri večkratnih ciljih, običajno zahteva prisotnost predstavnika sektorja prodaje, proizvodnega sektorja in finančnega sektorja. V primeru, da takega vsestranskega sodelovanja ni, se lahko zgodi, da bodo predstavniki prodaje zahtevali visoke zaloge, da bi se izognili situaciji praznih skladišč, zaradi česar bi trpela prodaja; vodilni iz proizvodnje bodo verjetno programirali proizvodnjo v takih serijah, ki jih je najlažje uskladiti z delovnimi programi; predstavniki finančnega sektorja pa bodo skoraj gotovo dali prednost zalogam na najnižjem nivoju, s katerimi bi se dalo še shajati, da bi na ta način osvobodili čimveč obratnega kapitala.

Skrajnost v politiki zalog nujno povzroča izgube. Ne-

ustrezne zaloge povzročajo stroške, ki predstavljajo vsoto izgubljenega profita zaradi izgubljene prodaje, zaradi razprodanih zalog, izgub v proizvodnji ter izhajajo iz neizkoriščenosti strojev in delovne sile na eni strani in nadurnega dela ter dopolnilnega obremenjevanja z davki za kapacitete in delovno silo na drugi strani. Pri tem ne smemo prezreti še dejstva, da je za material, ki ga nujno rabimo, pogostokrat treba doplačati še posebne dodatke. Stroški prevelikih zalog ne vključujejo samo povečane prevozne stroške, temveč tudi nevarnost zastarevanja, kar se lahko stopnjuje do takega obsega, da za poslovno vodstvo predstavlja že resno težavo.

Z ozirom na izredne stroške, ki izhajajo iz slabe politike zalog — bodisi, da gre za prevelike ali premajhne zaloge — so v večini podjetij, ki svoje poslovanje planirajo, postavljeni standardi, s katerimi se ureja politika zalog. Zelo verjetno je, da se najpogosteje uporabljajo minimal-

ni — maksimalni nivoji in hitrost obračanja.

Prvi standard postavlja spodnjo in zgornjo mejo zalog za glavne proizvode v zalogah. S tem je hkrati dana točka, pri kateri pristopimo k proizvodnji zaradi zalog in maksimalna velikost serije. Pri tem pa še vedno ostane možnost svobodnega razpolaganja in odvijanja proizvodnje znotraj dveh meja. Pri določanju spodnje in zgornje meje se običajno upoštevajo takšni faktorji, kakor so izkušnje pri prodaji, pomembnost natančnega in rednega odzivanja na naročila. Navade kupcev pri naročanju, konkurenčni viri oskrbovanja, nevarnost zastarevanja in kvarjenja, razpoložljivi skladišni prostor, vrednost enote izdelka, potreben čas za pripravo proizvodnje in rentabilnost proizvodnje serij različnih velikosti. Stvarno določanje teh meja je rezultat ocen in sporazumov med funkcionalnimi cilji, ki so medsebojno povezani.

(nadaljevanje)

L. J.

Samoupravni organi v preteklem tednu

21. seja odbora za plan in finance

Na 21. seja odbora za plan in finance, katero je sklical predsednik Anton KOMLJANEC v soboto, dne 13. decembra 1969, so obravnavali uspehe proizvodnje v I. dekadi decembra in poročilo o rentabilnosti proizvodnje v valjarni 2400.

Pri obravnavanju proizvodnje v I. dekadi decembra so ugotovili določene težave, ki so nastale zaradi snega in mraza, zaradi popravila čistilne naprave za generatorski plin v valjarni 1300, zaradi pomanjkanja butan plina v patentirnici žičarne in zaradi odprave blaga s kamioni. Ugotovili so tudi, da je pomanjkanje delavcev vedno bolj kritično posebno zato, ker se je povečala odsotnost zaradi bolezni. V martinarni in elektrojeklarni pa imajo še težave z vložkom, ker primanjkuje grodija, za plavže pa še vedno dobivamo zelo slabo rudo.

Kljub tem težavam pa so menili, da je postavljen plan dosegljiv, če ne bo nepričakovanih večjih okvar na strojnih napravah, večjih snežnih padavin in velike bolezenske odsotnosti. Obratom so priporočili, da skušajo del izgubljene proizvodnje nadoknaditi z nedeljskim delom.

Analizo rentabilnosti valjarne 2400 so vzeli na znanje in naročili komercialnemu sektorju, da upošteva to analizo kot osnovo pri pospeševanju prodaje posameznih izdelkov in da prednost tistim, ki prinašajo največ dobička.

7. seja odbora za poslovno politiko

Predsednik odbora za poslovno politiko inž. Emil AŽMAN je sklical 7. seja odbora v petek, 12. decembra 1969 in predlagal naslednji dnevni red:

- informacije o izvrševanju finančnega plana ter predvidevanja za finančni plan v 1970. letu,
- informacija o izvajanju sanacijskega programa in
- razno.

Iz informacije, ki jo je podal namestnik direktorja Železarn so na seji odbora ugotovili, da bomo v podjetju letošnje leto zaključili brez izgube in celo pokrili nekaj izgube iz lanskega leta. Priprave za finančni plan za prihodnje leto pa ne kažejo zadovoljivih obetov in bomo morali rešiti še vrsto problemov z odgovornimi forumi, predno bodo plan predložili delavskemu svetu Železarn v sprejem. Za izvedbo te naloge so zadolžili upravo tovarne in sklenili, da bo odbor za poslovno politiko še enkrat obravnaval finančni plan v okviru celotnega gospodarskega načrta za prihodnje leto.

Tudi informacijo o izvajanju sanacijskega programa so vzeli na znanje in so se strinjali s predlogom pisma republiškemu skladu skupnih rezerv glede izvajanja sanacijskega programa, ker določene postavke sanacijskega programa še niso realizi-

rane s strani republiških in zveznih organov.

Med tekočimi zadevami so obravnavali predlog direktorja glede nadaljnjih odnosov s podjetjem UNION GAS in sklenili, da bodo predlog posredovali delavskemu svetu Železarn v končno potrditev. Obravnavali so tudi reklamacijo inozemskega kupca in odobrili izplačilo škode, reklamacijo pa so zadržali, dokler ne bo komisija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti podala poročilo, kakšen ukrep je izrekla povzročitelju te reklamacije. Ob koncu seje so obravnavali še poročilo sekretarja o dosednji izgubi gostinskega podjetja Železar, vendar niso zavzeli nobenega dokončnega stališča, dokler k temu stanju v gostinskem podjetju ne podajo svoja stališča še pristojne službe Železarn. Odobrili pa so povišanje cene za topli obrok v kantinah Železarn do največ 3 N din in predlagali, da se glede formiranja cen popravi pogodba z gostinskim podjetjem.

Seja sveta delovne enote predelovalnih obratov

Predsednik sveta delovne enote predelovalni obrati Rok GLOBOČNIK, je v torek, dne 16. decembra 1969, sklical sejo sveta delovne enote in predlagal naslednji dnevni red:

- poročilo komisije za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti,
- poročilo komisije za proizvodnjo o proizvodnji in stroških za mesec oktober in november,
- plan proizvodnje za 1970 leto po količini,
- poročilo komisije za nagrajevanje,
- poročilo komisije za racionalizacijo in novatorstvo,
- poročilo komisije za medsebojne odnose in kadre ter
- razno.

Poročilo komisije za proizvodnjo o proizvodnji in stroških v oktobru in novembru, so sprejeli in na podlagi razprave sklenili, da je treba poudariti kontrolo pri izdelavi žice za elektrode, predvsem je treba zmanjšati kolenčavost in izboljšati čistost žice. Svet delovne enote je priporočil obratovodstvu žičarne, da nadaljuje z modernizacijo proizvodnje žice. Ugotovili so, da je notranji transport v obratih delovne enote postal problematičen, tako glede pomanjkanja vozil kot glede na vrsto teh vozil. Priporočili so, da se po možnostih ves notranji transport preusmeri na elektrokare, ker dizel-viličarji preveč onesnažijo zrak, ki je v naši Železarni že itak slab.

Količinski plan za 1970. leto delovne enote predelovalnih obratov so obravnavali v celoti in po obratih delovne enote. Predlog plana so sicer sprejeli, vendar s priporočilom, da se za delovno enoto predelovalnih obratov še enkrat pregleda in da se pri tem upoštevajo objektivne pripombe sveta delovne enote. Predvsem je treba zagotoviti za obrate delovne enote predelovalnih obratov potrebno delovno silo po normativu in upoštevati tudi 42-urni delovni teden. Menili so, da bi morali planerji čim tesneje sodelovati z obrati, kadar sestavljajo plane, bodisi letne ali mesečne operativne.

V nadaljevanju seje so sprejeli poročila komisij sveta delovne enote. K poročilom niso imeli nobenih pripomb pa tudi nobenih sklepov niso sprejeli, ker so komisije delovale v okviru svojih pristojnosti in so že same polno močno sprejele ustrezne sklepe. Ob koncu seje so potrdili še predlog za spremembo normativa, predvsem zaradi preimenovanja delovnih mest, ali notranjih premikov in se zaradi tega številčno normativ ni niti povečal niti zmanjšal.

4. seja sveta DE talilnic

Predsednik sveta DE talilnic je 9. decembra sklical 4. redno sejo in predlagal štiri točke dnevnega reda. Da bi bili člani sveta DE kar najboljše seznanjeni s problematiko posameznih obratov in izpolnjevanjem proizvodnih nalog, so jim še pred sejo razdelili gradivo, ki vsebuje podatke o izpolnjevanju proizvodnega načrta po posameznih obratih za september, oktober in november v odnosu na celotni plan za leto 1969. K statističnim podatkom je dodanih še nekaj pripomb, iz katerih je razvidno, da so imeli na plavžu slabo rudo ter remont na aglomeraciji v septembru, ki je trajal 18 dni. V martinarni je

bil plan postavljen precej visoko, vpliv pa so imeli zaradi slabe kakovosti starega železa. V obratovanju je bilo manj peči, kot posebnost pa navajajo odličen čas 6,42 ur med šaržami.

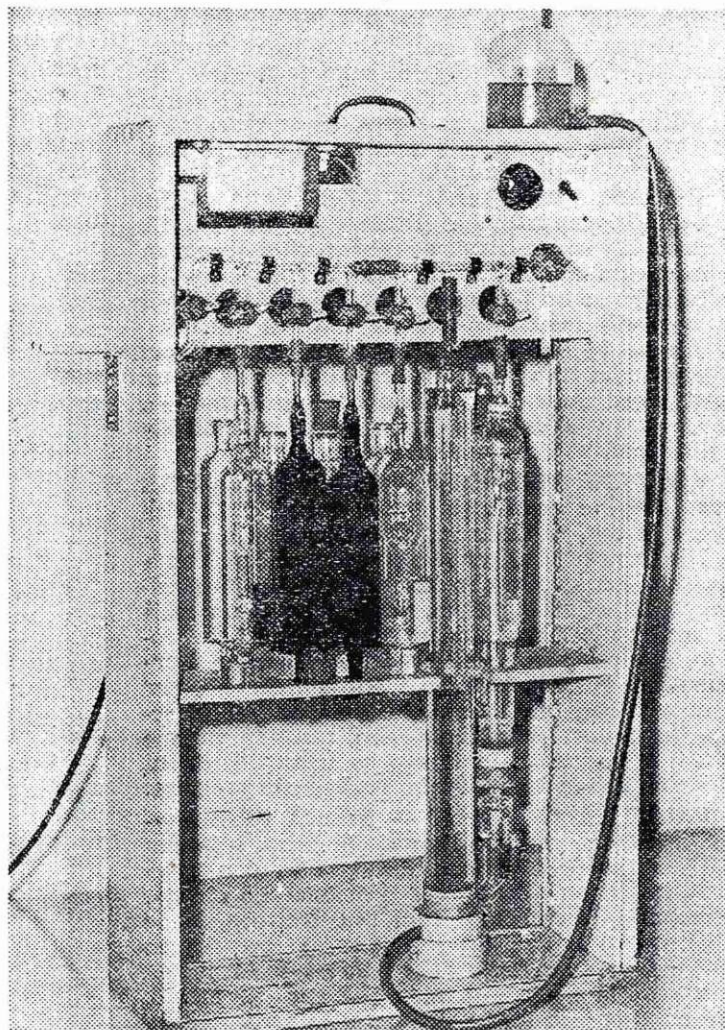
V elektrojeklarni so zmanjšali okvare na okrog pet ur za vsako peč, v oktobru so imeli dobro proizvodnjo, doseženi časi med posameznimi šaržami pa znašajo 6,20 in 6,50 ur. Za livarno je značilno zmanjšanje sive litine, imajo pa tudi težave zaradi slabe oskrbe s koksom. Za šamotarno pa je rečeno, da so imeli neenakomerno dobavo korunda in težave z mazutno kurjavo. Članom sveta delovne enote so posredovali tudi nekaj podatkov o finančnem stanju delovne enote. Na zvišanje stroškov vpliva več vzrokov specifičnih za posamezne obrate.

V tem delu poročila je tudi informacija o poprečnih osebnih dohodkih za januar — oktober 1969 prav tako po posameznih obratih.

Svet delovne enote je sprejel šest sklepov, iz katerih je razvidno, da so na seji obravnavali sanacijski program in se strinjali s poročilom o stanju podjetja. Razpravljali so tudi o predlogu plana za prihodnje leto ter obravnavali stanje osebnih dohodkov in zahtevali, da jih je treba uskladiti, zlasti še v enotah, ki že dalj časa dobivajo posojilo. Imeli so nekaj pripomb v zvezi s problematiko posameznih obratov in naročili obratovodstvu, da uredijo vprašanja omenjena v sklepih in druge probleme.

— or.

Predstavljamo vam OTK

Orsat aparat za določevanje industrijskih plinov.

Orsat aparat (firme Ströhlein, Düsseldorf) uporabljamo za določevanje industrijskih plinov: generatorskega, plavžnega in zaščitnih plinov. V plinih določujemo ogljikov dioksid, ogljikov monoksid, kisik, metan, nenasičene ogljikovodike, vodik, dušik in kalorično vrednost. Plin, ki ga analiziramo, vodimo v merilno cev, od tam pa naprej v absorpcijske posode. V prvi posodi se absorbira ogljikov dioksid, v drugi kisik, v tretji ogljikov monoksid itd. Preostale pline, to je ogljikovodike in vodik sežgemo v toku zraka ali kisika in nastale pline uvajamo spet v absorpcijske posode. Iz razlike volumnov zaradi absorpcije plinov izračunamo procentni sestav plinske zmesi.

Inž. B. Razingar

Sestanki delovnih skupin

MARTINARNA — IV. IZMENA PEČI — Sestanek so imeli 13. decembra, prisotnih pa je bilo 21 članov delovne skupine. Govorili so o realizaciji plana za devet mesecev ter o proizvodnih stroških, ki so višji od planiranih. Tudi od posameznih delavcev in njihove pazljivosti je odvisno, kakšni bodo stroški. Prisotni niso bili zadovoljni z osebnimi dohodki za november, zlasti še, ker je bila proizvodnja zadovoljiva. Razpravljali so še o varstvu pri delu in opozorili na velik prepih, ki ogroža zdravje delavcev.

MARTINARNA — IZMENA KOBAL — Na sestanku 4. decembra so obravnavali rezultate, dosežene pri izpolnjevanju plana za 9 mesecev. Ponovno so razpravljali o sanacijskem programu martinarne in ugotovili, da bi lahko vplivali na proizvodne stroške, zlasti v livni jami. Predvsem so omenili porabo livnega materiala, stresanje in nered v skladišču, uničevanje palet ter zabojev, slabo čiščenje kokila, kar vpliva na površino jekla itd. Med razpravo so opozorili na električne peči, ki med proizvodnim procesom povzročijo veliko prahu, kar se pozna tudi v martinarni. Omenili so tudi žerjavne in žerjavne proge, kjer je treba urediti zaščitne mreže izolatorjev.

VALJARNA BELA — Na sestanku delovne skupine Smid 11. 12. so govorili o izpolnjevanju proizvodnega načrta v novembru ter se zavzemali za večjo odgovornost pri delu. Ugotavljajo, da imajo v zadnjem času spet več reklamacij. Plan za december so sprejeli, kritični pa so bili tudi glede nagrajevanja. Vzroke za to je treba iskati tudi v različnem delovnem času, kar bo treba čimprej urediti. Delavci ne razumejo, kako je mogoče, da po eni strani dobijo tablete proti gripi, po drugi strani pa jo povzročamo s tem, da se delavci po končani dnini umivajo z mrzlo vodo in je zato več prehladov ter obolenj.

VALJARNA PROFILOV — ADJUSTAŽA — Sestanek delovne skupine Dolinar je bil 10. 12. Obravnavali so proizvodno problematiko obrata in opozorili na občutno pomanjkanje delavcev v čistilnici. To se bo poznalo tudi v adjustaži. Delavci so opozorili med razpravo na zaščitna sredstva, ki jih ne bi smeli razmetavati, na izmeček pri žaganju, kjer so včasih odvrženi tudi po en meter dolgi konci palic, kar bo treba čimprej urediti. Vodja delovne skupine je prisotne seznanil še s problematiko dela za devet mesecev.

VALJARNA PROFILOV — ADJUSTAŽA — Delovna skupina Ravnik je imela sestanek 5. 12. Prisotnih je bilo 19 delavcev, govorili pa so o proizvodnji za november ter planu za december. Vodja skupine je delavcem obrazložil ukrepe, ki jih predvideva sanacijski program, posebej pa je opozoril na varčevanje z različnimi materiali, električnim tokom, disciplino in na varno delo. Sodelavec Damjanovič je vprašal, kako je s strojem Danieli, ker je delo precej oteženo. Prisotni so bili še seznanjeni z doseženimi finančnimi rezultati valjarn za devet mesecev. Ob koncu so ugotovili, da bi z boljšim delom lahko izpolnili sanacijski program.

VALJARNA PROFILOV — TEŽKA PROGA — Vodja delovne skupine Praprotnik je na sestanku 11. 12. obširneje obrazložil rezultate za devet mesecev in prisotne seznanil s problematiko obrata. V razpravi je sodeloval tudi tov. Klavara, ki je dejal, da bodo stroški še večji zaradi prevoza po železnici, glede osebnih dohodkov pa je menil, da se v zadnjih dveh letih niso bistveno spremenili, pač pa cene potrošnih artiklov. O nagrajevanju sta razpravljala tov. Lakota in Hostnik in primerjala osebne dohodke s prejemki v živilski industriji in tovarni igračk, ki so večji od naših. Nekaj pripomb je bilo še v zvezi z obratno problematiko (dvižna miza na škarjah in valji).

VALJARNA PROFILOV — ADJUSTAŽA — Sestanek delovne skupine Zupan je bil 9. 12. Za boljše in lažje izpolnjevanje obveznosti so predlagali premestitev tehtnice ter opozorili, da dioptrija novih zaščitnih očal ne ustreza in je zato celo ogrožena varnost pri delu. Analizirali so še poškodbo sodelavca Močnika in menijo, da je oskrba nožev na škarjah problematična. Na vsa vprašanja je dal ustrezna pojasnila vodja delovne skupine.

ŽEBLJARNA — Delovna skupina Globočnik je imela sestanek 5. 12. Obratovodja je prisotne seznanil z izpolnjevanjem proizvodnih nalog in težavami, ki jih imajo zaradi pomanjkanja žebjarjev.

Vprašanje je, če bodo lahko proizvodni načrt izpolnili. Prisotni delavci so imeli več vprašanj in sicer glede uvedbe skrajšanega delovnega časa v železarni ter sredstev za modernizacijo obrata. Zanimalo jih je tudi, kako je z novimi odvijalci za žico. Menijo, da b se ta investicija izplačala, saj bi povečali proizvodnjo in obenem zmanjšali stroške, ker bi bilo manj izmečka.

STROJNO VZDRŽEVANJE HVŽ — Šef vzdrževanja inž. Noč je na sestanku delovne skupine 28. novembra govoril o sanacijskem programu ter obrazložil stanje železarne. Dolžnost vzdrževalcev je, da prispevajo k zmanjšanju zastojev v HVŽ za 1,5 odstotka, kar bi ugodno vplivalo na proizvodnjo. Na prejšnjem sestanku so vzdrževalci zahtevali pojasnilo šefa vzdrževanja glede razporeditve skupinovodij. Z odgovorom šefa vzdrževanja, da naj bodo skupinovodje zaposleni na tri izmene, so bili prisotni zadovoljni.

VARNOSTNA SLUŽBA — Sestanek je bil 9. decembra, največ pa so govorili o reorganizaciji splošnega sektorja ter o izpolnjevanju načrta v devetih mesecih. Vratarji in kontrolorji na Beli so zahtevali, da je treba urediti parkiranje avtobusov na prostoru pred Burgerjem, sindikat pa naj prevzame delitev odpadnih drv, ki naj jih dodeli najbolj potrebnim. Vodja delovne skupine v kamnolomu je treba opozoriti, ker z delavci vred zapuša delovno mesto pet minut pred koncem dne. Tudi delavci Vatrostalne večkrat predčasno zapuščajo podjetje. Ponovno so zahtevali usklajevanje urnih postavk.

VALJARNA 1300 — ADJUSTAŽA — Sestanek delovne skupine Dremelj 27. 11. se je udeležilo 50 delavcev. Delavcem so pojasnili, da so s 1. decembrom ukinjene sedanje produkcijske knjige in da bodo norme računali na osnovi podatkov v operacijskih listih, ki morajo biti točno vpisani. Govorili so še o proizvodnji za november in december.

Železarski globus

AVSTRALIJA — Na peti celini porabijo letno 20.000 ton nerjaveče pločevine. Sedaj jo letno proizvede družba Comsteel 15.000 ton, medtem ko jo manjkajočo količino 5.000 ton uvozijo. Zato bo ta družba zgradila novo hladno valjarno za proizvodnjo nerjaveče pločevine. S tem bo povečala letno proizvodnjo s sedanjih 15.000 na 45.000 ton. Na ta način bo postala Avstralija izvoznika izvoznika tega železarskega izdelka.

JAPONSKA — Japonske železarne so letos štirikrat potolkle svetovni rekord pri gradnji velikih plavžev. Najprej je pričel v železarni Kimitsu družbe Yawata obratovati plavž z 2.750 m³ koristne prostornine. Po dveh mesecih je ta rekord prekosil plavž družbe Kalasaki z 2.875 m³. Spet čez dva meseca je družba Fuji Steel dosegla nov rekord z obratovanjem plavža, ki je imel 3.000 m³ koristne prostornine. Zadnjo besedo je pred kratkim izrekla družba Mizushima s plavžem, ki ima koristni volumen 3.300 m³ in lahko dnevno proizvede 7.500 ton grodlja. Pri tem je treba omeniti, da obratujejo v Evropi in Severni Ameriki le redki plavži, ki imajo koristno prostornino večjo kot 2.000 m³.

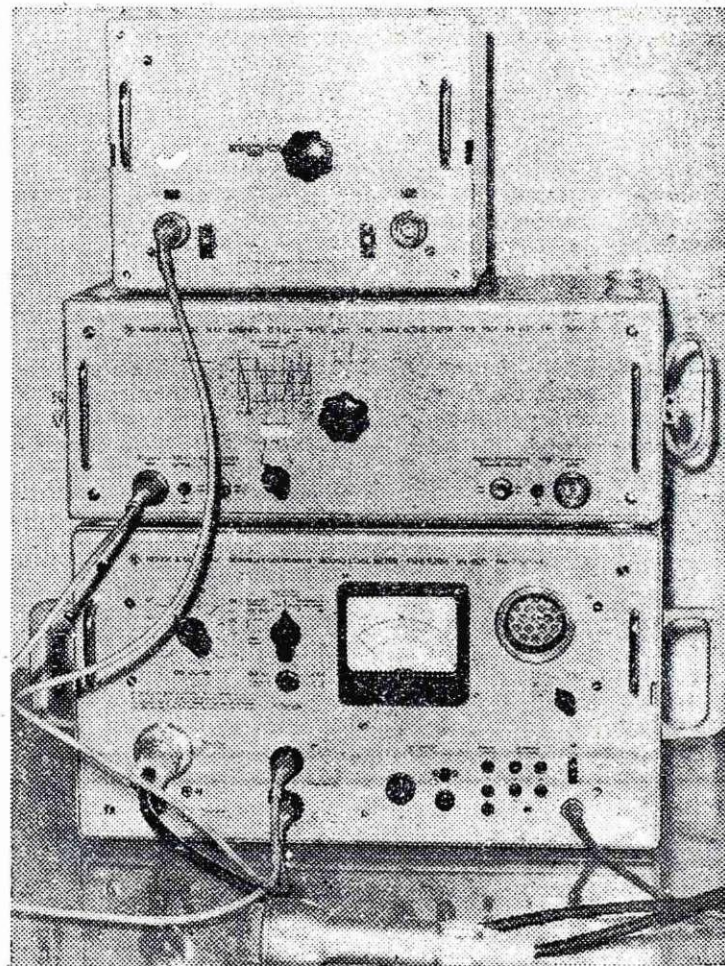
VALJARNA 1300 — Na sestanku delovne skupine Lavrinec 12. 12. so ugotovili, da je progla izpolnila proizvodni načrt za november s 109 %. V decembru bodo uspešni le, če bodo delali tudi ob sobotah, da nadoknadijo izgubljeno proizvodnjo zaradi pomanjkanja generatorskega plina. Vodja delovne skupine je prisotne seznanil tudi s proizvodnimi stroški. Ugotovljeno je, da znaša izguba 26 din na kg izdelane pločevine. Pogovarjali so se še o proizvodni problematiki po reorganizaciji obrata in izgledih za drugo leto. Obratovodja valjarne 1300 je na vprašanje delavcev o priznanju delovnega časa s povečanjem odgovoril, da ostane v veljavi, kar je bilo doslej objavljeno.

VALJARNA 1300 — Sestanek delovne skupine Kotnik je bil 13. 12. Vodja skupine je navzoče seznanil z izpolnjevanjem proizvodnega načrta in s predvidenim planom za december. V septembru so imeli manjšo izgubo, v oktobru pa se je stanje poslabšalo. Delavce je zanimalo, zakaj še vedno govorimo o nerentabilnosti, čeprav v obratu delajo zadovoljivo, pa tudi število zaposlenih je manjše.

VALJARNA 1300 — LUŽILNICA IN POCINKOVALNICA — Vodja delovne skupine tov. Kodrič je delavce seznanil s problematiko obrata in odgovoril na vprašanje glede bund, ki naj bi jih delavci dobili zaradi mraza v lužilnici. Zaenkrat to ne bo mogoče, pač pa bodo poskrbeli, da bo manj prepiha. Delavci so tudi zaskrbljeni zaradi izpolnjevanja proizvodnega načrta, ker so še vedno težave z vložkom.

Ob koncu sestanka so govorili še o ukrepih, ki naj preprečijo večjo bolezensko odsotnost, zlasti še, ker se je že pojavila gripa.

VALJARNA 1300 — ODPRAVA — Na sestanku 10. 12. so ugotovili, da so proizvodni načrt izpolnili, kljub temu pa niso zadovoljni s finančnimi stroški, tako da obrat ni rentabilen. Glede discipline nimajo problemov, zaostankov ni, ljudje so stalni in pripravljeni delati. Imajo le pripombe, da je pri nagrajevanju premalo upoštevano težko delo v primerjavi s sosednjimi obrati. Težave pri odpravi pločevine nastajajo zaradi snega. Primanjkuje kamionov in tudi dostava železniških vagonov ni pravočasna. Za nakladanje vagonov imajo na razpolago premalo delavcev na eni dnini. Delo opravijo težko, včasih pa zaradi tega tudi premalo kvalitetno.

Aparat za analizo hrupa

Aparaturo za analizo hrupa (firme Rohde & Schwarz, tip EZGN) uporabljamo pri določevanju pogojev delovnega okolja. Aparaturo postavimo v prostor, kjer hočemo izmeriti hrup. Zvok gre preko občutljivega mikrofona v elektronski del in njegovo številčno vrednost v decibelih, fonih ali sonih lahko direktno odčitamo na instrumentu. Če hočemo napraviti točno analizo hrupa, uporabimo še grobi in fini oktavni filter, ki dasta vrednost jakosti hrupa v določenem frekvenčnem območju.

Inž. B. Razinger

April 1869 - pomembna prelomnica za razvoj železarstva na Jesenicah

V letošnjem bogatem jubilejnim letu, ko praznujemo 100-letnico železarne, 95-letnico glasbe, 65-letnico telovadbe na Jesenicah in 50-letnico ustanovitve KP in SKOJ, je šel mimo nas visok jubilej, na katerega smo spričo mnogi jubilejev kar pozabili, čeprav je bil ta datum odločujoč za razvoj železarstva na Jesenicah kot samega mesta Jesenic in celotne Gornjesavske doline.

1. aprila 1869 so namreč delavci prvič zasadili krampe pri zemeljskih delih za gradnjo železniške proge Ljubljana-Trbiž. Točno 100 let je minilo od tistega dne, ki je bil odločujoč, da je po dobrem letu in pol pospešene gradnje prisopihal na Jesenice prvi vlak, ki je odpeljal dalje proti Kranjski gori in Trbižu. V nedeljo 14. decembra je minulo ravno 99 let, ko je bila proga Ljubljana-Trbiž odprta za javni promet.

Ta jubilejni dan bi želel osvetliti tudi zato, ker danes komaj še vemo, koliko truda sta vložila takrat deželni odbor Kranjske in obrtna zbornica, da je bila graditev proge odobrena na tej trasi in kakšnega pomena je bila ta proga za razvoj našega železarstva, mesta Jesenic in Gorenjske sploh.

Železarstvo je v tistih časih spričo močne konkurence v zapadnih evropskih državah v naših krajih doživljalo težke čase. Zastarele peči, pomanjkanje lesnega

oglja, oddaljenost premoga in tržišča je bilo vzrok za to težko stanje. Zato lahko rečemo, da je vprašanje, če bi se železarstvo na Jesenicah lahko obdržalo, oziroma se razvilo do take mere, če ne bi bila takrat zgrajena železniška proga. Zakaj, septembra 1869 ustanovljena Kranjska industrijska družba je namreč uvidela z železniško progo povečano možnost za razvoj železarstva prav z lažjim dovozom surovin in odprave izdelkov na svetovna tržišča. Tudi splošno evropsko gospodarsko krizo gorenjsko železarstvo brez železniške zveze nikakor ne bi prebrodilo in se obdržalo na vrhu slovenskega železarstva. V tistem času je bilo še več zelo razvitih železarskih centrov na Kranjskem, ki so morali ugasniti peči in opustiti delo, ker prevozi s konji in voli v zadnjih desetletjih 19. stoletja nikakor niso bili več ekonomični.

Vzporedno s to železniško povezavo pa so Jesenice po 36 letih z novo železniško progo Beljak-Jesenice-Gorica-Trst postale pomembno železniško križišče, kar je odločujoče vplivalo na razvoj Jesenic in okolice, kajti številni železničarji, uradništvo pri železnici in v vzporednih službah so pomnožili število prebivalcev na Jesenicah, ki so bile v tistem času le skromna vas s komaj 600 prebivalci.

Velikega pomena pa je bila gradnja železniške proge za

celotno Gornjesavsko dolino, saj jim je le-ta omogočila, da so redko naseljeni prebivalci dobili službo pri železnici oziroma so se lahko vozili na delo na Jesenice. Še posebno važno pa je bilo to za delavsko naselje Mojstrano, ker so se delavci po opuščenju tovarni cementa lahko zaposlili na Jesenicah. Tudi k razvoju turizma v Kranjski gori in sploh v Gornjesavski dolini, je železniška zveza veliko pomagala, še zlasti pa naši današnji Planinci, ker je komaj verjetno, da bi pokojni inž. Bloudek dobil pooblastilo za gradnjo planinskih skakalnic, če bi se v to lepo dolino še nadalje morali voziti samo s kočijami. Pomen železniške proge v tem predelu je tako velik, da si ga komaj lahko v celoti predočimo, saj bi Jesenice vsekakor ne postale mesto s 16.900 prebivalci in se uvrstile na peto mesto med slovenskimi mesti. Jesenice so v svojem razvoju v tem kratkem času beležile tak porast in razvoj, s kakršnim se ne more ponajati noben kraj v Sloveniji.

Kljub vsem prednostim železnice pa so naši gospodarstveniki progo Jesenice-Planica pred tremi leti tako lahkotno ukinili kot nerentabilno. Dobri zvesti »hlapon« je 96 let služil svojemu namenu, ni ga oviralo vreme ne zima ne sneg. Vedno je pripeljal potnike do njihovega cilja, toda vseeno mu niso dopustili, da bi dočakal stoletnico. Ni moj namen polemizirati kdo in zakaj je progo ukinil, vsiljuje pa se mi vprašanje: kdo je opravil bolj koristno delo? Ali naši predniki, ki so v pionirskih časih železnic uspeli dokazati potrebo za gradnjo te proge, čeprav je bila Gornjesavska dolina takrat zelo redko naseljena in so progo zgradili — ali tisti, ki so kljub najmanj 100 % porastu prebivalstva kakor tudi številni potnikov uspeli prepričati slovensko javnost o nerentabilnosti proge, jo ukinili in v rekordnem času demontirali?

Kdo bo odgovoril na to vprašanje res ne vem, vem le to, da nas bodo opušteni železniški nasipi in zemeljski useki še dolgo spominjali na železno cesto. Naši zanamci pa bodo čez čas komaj vedeli, da je nekoč tu vozila železnica. Morda se bo ohranila le pripovedka: Nekoč...!

Prihodnje leto 14. decembra bo 100 letnica gorenjske železnice. Spominski vlak pa ne bo peljal do Planice kot takrat, čeprav bi spričo odprte meje z Italijo dandanes lahko nadaljeval vožnjo do samega Trbiža kot pred 100 leti. Ta proga bi zopet lahko imela povezavo z mednarodnim železniškim omrežjem, z veliko frekvenco potnikov, zlasti v zimskem času, če pred tremi leti ne bi tako hiteli.

Tušar Stane

Slavko Tarman:

»Povečana doza sevanja — resen problem bodočih generacij«

11

Ali je okolje pristojno za razvoj posameznih znakov tudi pri človeku?

Z ljudmi naravno ne moremo eksperimentirati kot z rastlinami in živalmi, vendar nam nudi narava zelo ugoden objekt za tovrstna opazovanja. To so enojajčni dvojčki, t. j. dvojčki, ki se razvijajo iz enega samega jajčeca, s tem, da se prvotno enotna osnova cepi na dva ploda. Enojajčna dvojčka imata zato povsem enako dedno konstitucijo, enake gene, saj bi sicer (če bi se plodova osnova ne cepila) nastala iz istega celičnega materiala tako rekoč leva in desna polovica istega ploda. Enojajčna dvojčka pa sta tudi najbolj enaki bitji, kar jih poznamo. Ujemata se ne le v mnogih telesnih znakih, npr. pogosto celo v vzorcu prstnih odtisov, ki so za posameznika zelo značilni, temveč tudi v duševnih lastnostih in sposobnostih, v pisavi, v nagnjenju do bolezni, saj pogostokrat zbolita oba dvojčka v isti življenjski dobi za isto boleznijo.

V nekaterih znakih pa se moreta pod vplivom različnega okolja bolj ali manj razlikovati, npr. telesnem oz. prsnem obsegu, mišičavosti itd. Vpliv okolja se v splošnem posebno močno uveljavlja v zgodnjih razvojnih stadijih. Pri človeku in podobno pri sesalcih se plod razvije v materinem telesu, ki s svojimi regulatornimi mehanizmi vzdržuje stalno temperaturo in enako kemično sestavo. V tem primeru je vpliv zunanjih faktorjev izločen v veliko večji meri kot pri drugih organizmih. Samo vplivi, ki prodrejo obrambni zid materinega telesa morejo vplivati na razvoj plodu. Pri tem ima morda manjšo vlogo starost matere. Dedna konstitucija določa namreč večjo ali manjšo sprejemljivost za bolezen. Prav tako dedna konstitucija odloča o preobčutljivosti oziroma alergiji določenega organizma. Pojavlja se kot koprivnica, astma, senški nahod, migrena itd. Alergija se deduje in sicer se prenaša določena oblika alergije včasih le v eni družini ali celo samo v skupini družinskih članov. Pri tem sodeluje več dednih osnov. Za vse alergije je po teh dognanjih sicer odločujoča ena sama dedna osnova, toda druge dedne osnove določajo tkivo, ki postane preobčutljivo (alergično) npr. koža, sluznica dihal, nosne ali očesne sluznice itd.

Razvoj novega bitja se prične z delitvijo oplojene jajčne celice, ki je nastala z združitvijo jajčeca, ki ga proizvaja mati, in semenčice, ki izvira od očeta. Takó jajčece kot semenčica vsebujeta celotni dedni zaklad — celotno garnituro genov. Vsak gen, ki ga prispeva semenčica, ima svoj par v jajčecu, tako, da je v oplojenem jajčecu vsaka genska vrsta zastopana po dvakrat. Nekateri geni so morda pri vseh ljudeh povsem enaki, drugi nastopajo v dveh, zopet naslednji v dvajsetih ali celo sto in več variantah.

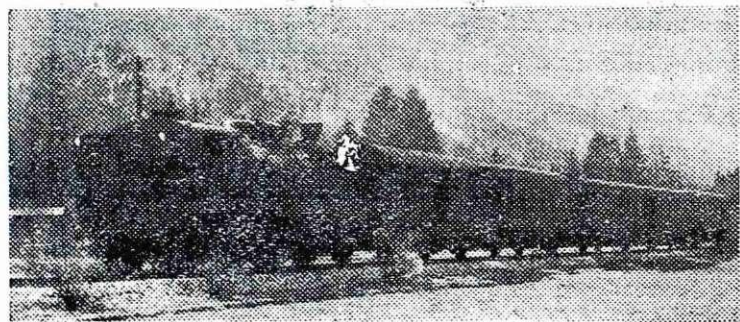
Ker pa vemo, kako škodljivo je ionizacijsko sevanje na posamezne organizme — potem si lahko predstavljamo končni rezultat pri razvoju človeškega plodu in posledice, ki bi jih plod pod vplivom sevanja privzel na sebe. Podatki japonskega osrednjega urada za raziskavo obsevanih v Hirošimi izkazujejo porazne rezultate. V obdobju od leta 1946 do 1968 se je na Japonskem rodilo:

- 5950 otrok z »zajčjimi« ustnicami
- 7000 otrok brez lobanjske vsebine, t. j. brez možgan t. i. bebci 21. stoletja
- 2000 otrok mrtvorojenih
- 590 otrok z nakaženimi udi.

To je resnično tragična bilanca, ki pa jasno dokazuje škodljivost radioaktivnega sevanja na posamezne organe človeškega telesa.

Če premislimo vsa ta vprašanja, spoznamo, da posegajo jedrski strokovnjaki s svojim morilskim orožjem v genetiko vsega človeštva. Zaradi kopičenja neugodnih genskih mutacij dedno obremenjenih oseb in naravne selekcije se v določenem obdobju vzpostavi v neki populaciji (prebivalstvu) ravnotežje. Čim večje je število mutacij, oziroma čim manjši je naravni izbor, tem večje postane število bolnih, oziroma dedno obremenjenih oseb.

»Če mi danes dopuščamo oškodovanje naših dednih osnov, smo odgovorni za bolezni in trpljenja naših potomcev do konca naslednjega tisočletja«, zaključuje Bertrand Russell v enem izmed svojih manifestov.

Rateški veteran na zadnji vožnji pred upokojitvijo

Srečen povratek našega sodelavca

Pred dnevi so se vrnili v domovino člani naše letošnje zelo uspešne himalajske odprave. Med njimi je bil tudi naš sodelavec Klavdij Mlekuž, ki mu na ta način čestitamo za sodelovanje v tako velikem podvigu.

Spomini iz NOB

JOŽE VIDIC

V počastitev dneva JLA

Družina Pibernik v vrstah prve proletarske brigade

Pred osemindvajsetimi leti, se je v vasi Rudo na tromeji Sandžaka, Črne gore in Srbije, postavila v vrsto vojska različnih narodnosti, ver in uniform, toda prežeta z odločno in jekleno voljo, da prežene sovražnika iz naše zemlje. V vrsti prve proletarske brigade je stala cela družina z Jesenic. O tem bo govorila tudi naša reportaža.

Ko je ruski pisatelj Nikolaj Aleksejevič—Ostrovski napisal roman »Kako se je kalilo jeklo«, ni slutil, da bo njegov junak Pavluša Korčagin postal najmlajši borec prve proletarske brigade. Iz razposajenega, toda odločnega mladeniča razkuštranih las, postane v ruski državljanski vojni Korčagin simbol plemenitega trpljenja, poguma, trdnega značaja in zavestnega revolucionarja; postal je vzor mnogim mladim ljudem ne samo v Sovjetski zvezi, temveč tudi v drugih državah. Kdo ve, koliko Korčaginov je bilo med vojno v Jugoslaviji. V tem sestavku se bomo seznanili z enim izmed njih, ki je bil 1966. leta v središču pozornosti srbskih novinarjev, ko so leti v časnikih obujali spomine posvečene 25-letnici Užiške republike. Zato prelistajmo najprej nekaj knjig in časopisov.

Novinar Bogdan Marjanovič je novembra 1966. leta zapisal v *Politiki*:

»Albin Pibernik, mlajši, je bil najmlajši vojak Užiške republike. Sodeloval je v vseh bojih, ki jih je bojevala četa pod vodstvom njegovega očeta. S slovensko četo, ki je v prvi ofenzivi pretrpela hude izgube, se je pod točo sovražnikovih krogel umikal, često zaščiteno samo od mate-

rinih grudi, pregazil reko Lim, da bi prispel z drugimi borci v zgodovinsko mesto Rudo. Med borci prve proletarske brigade, ob njeni ustanovitvi, je pred očmi vrhovnega komandanta tovariša Tita, stala cela družina Pibernik: oče Albin, mati Julka in sin Albin naš Korčagin. Bil je najmlajši borec prve proletarske brigade.

Vladimir Dedjer je 14. februarja 1942. leta zapisal v *Dnevnik*:

»Foča, 14. II. 1942. Zjutraj sem obiskal bolnišnico. Tovarišica Anica Pibernik (Anica je ilegalno ime Julke), Slovenka, je dobila zastrupljenje krvi in umira. Ostal bo njen sin, mali Korčagin-dvanajst let star. On je prehodil z mamo Igman planino in ni zmrznil. Žalostno ga je bilo gledati. V sosednji sobi umira mali Jovica iz Konjuše, najmlajši borec Kragujevskega odreda. Bolnišnica se bo imenovala 'Igman'.

Inž. Pavle Zavcer, sodnik ustavnega sodišča SRS, je v sestavku »Vod slovenskih proletarcev« zapisal med drugim tudi naslednje:

»Iz prve vasi smo odšli nekoliko naprej, kjer sta nas čakala Julka in sin Albin. Julki in malemu Korčaginu nismo vedeli ničesar povedati kaj je z njihovim Albinom (starejšim). Prestrašena in

zaskrbljena sta stalno opazovala pot, po kateri so prihajali posamezni tovariši, večinoma ranjenci. Tudi mi smo bili zaskrbljeni, ker velik del naših tovarišev še ni prispel in nismo vedeli kaj je z njimi.

Kdo je Korčagin, ki so ga poznali vsi borci prve proletarske, štab brigade in vrhovni komandant? Kdo je mali Albin, ki mu je tovariš Kardelj v strupeni zimi januarja 1942. leta poslal v dar pest sladkorja? Od kod je družina, ki je bila ob ustanovitvi prve proletarske v vrsti pred vrhovnim komandantom?

Albin Pibernik je bil rojen 1905. leta v vasi Šmarče pri Kamniku. Že v mladosti se je vključil v napredno delavsko gibanje in postal 1932. leta član Komunistične partije. Živel je na Jesenicah in delal v Železarni. Tu je spoznal Julko, svojo ženo. Julka je bila rojena 1904. leta na Javorniku. Leta 1930 sta se poročila in še istega leta se jima je rodil sin, ki sta mu dala ime Albin. Julka je bila napredna žena in že 1935. leta je bila sprejeta v KPJ. Naslednjega leta je ilegalno odpotovala v partijsko šolo v Moskvo, odkoder se je 1938. leta vrnila. Kmalu po vrnitvi iz Moskve se je družina preselila v Zemun. Tam je Albin delal v tovarni Ikarus. Tako kot prej na Jesenicah, je v Zemunu pokazal svoje politične sposobnosti in se udeleževal vseh partijskih sestankov, konferenc in drugih manifestacij napredni delavcev. Njegovo razgibano poli-

tično življenje ni ostalo nezapaženo policiji, ki ga je 1940. leta zaprla v znano beograjsko jetnišnico Glavnjačo.

Ob kapitulaciji so pazniki pobegnili, zaporniki pa so odšli na svoje domove. Albin Pobernik se je z ženo in si-

Julka Pibernik-Anica

Marko Butinar

Hvali morje, a drži se kopnega

(Nadaljevanje)

Mogočne platane dajejo senco ulicam in lokalom ob njih v vročih sončnih dneh, ki jih tu ne manjka.

Vozilom se tu ni potreba izogibati, ker je vožnja prepovedana. Le kočije z vpreženim parom konj se zibljejo po izlitanem tlaku. Po večerji na ladiji v skupnicah odidemo proti mestu. Na terasi prijetnega lokala sedimo in poskušamo dobro, ne predrago špansko vino. Malo pred polnočjo smo spet vsi zbrani na krovu »Jugoslavije«.

16. 10.

Polnoč je, ko spet zahrume stroji in ladja počasi zdrsi ob pomolu. Kot lena neokretna žival se obrača v pristanišču in počasi splove iz pristanišča, omejenim z

valobrani, proti odprtemu morju. Luči razkošno razsvetljene Palme še dolgo ne zbledo. Toda morje postaja spet nemirno, viharo.

Jutro je čemerno in »Jugoslavijo« premetava bolj kot kdaj koli doslej v teh dneh. Morje se umiri šele pozno popoldan, ko nas prične spet na desni strani spremljati španska obala.

Večina potnikov spoznava, da je najučinkovitejši recept za shujšanje križarjenje po Mediteranu z ladjo, ki nima vgrajenih stabilizatorjev. Tako, seveda če more, lahko je vsakdo kar more in hoče, saj za večino bi bilo vseeno, če bi kar vsebino bogato obloženih krožnikov zmetali v morje. Tako pa se trudijo drugič bolj kot prvič.

Sele ko se morje povsem

umiri malo pred večerjo, ladja spremeni svoj videz. Do sedaj je izgledala kot plavalna bolnica.

Po večerji je zabavni program in prav nasmejemo se domisljam ladijskega komisarja Nikole. Dva para z vezanimi očmi in rjuho okrog vratu, se pitata s smetanovo kremo. Ko je velika skleda prazna, je večina vsebine razmazana po obrazu in laseh.

Morje pa nam ne prizanaša dolgo. Spet se prične ponavljati stara pesem...

17. 10.

Še v mraku nas prebuja gong in vabi k zajtrku. Obala je razsvetljena, luči gore še visoko v pobočju znane Gibraltarske skale. Ladijski motorji tečejo počasi, skoraj neopazno ladja drsi skozi

ozke prehode med valobrani proti pristanišču. Spremlja nas črna rumen čoln, iz katerega se povzpne na komandni most ladijski pilot. Med množico ladij zasidranih na sidriščih drsimo počasi proti pomolu. Luči v mestu ugašajo in le prameni svetlobe svetilnikov še legajo na prelivajoče barve morja. Malo pred osmo stopimo na kopno. V skupnicah sedamo v taksije, njihovi vozniki so istočasno turistični vodniki in z njimi se odpeljemo na ogled mesta pod mogočno Tarikovo skalo. Tarik je bil arabski vojskovodja, ki je tu stopil na evropska tla in pričel l. 711 z osvajanjem Španije. Stari Heleni pa so to mogočno steno na rtu imenovali Herkulovi stebri. Že od davnine pa do danes Gibraltarski ni izgubil veliko na svoji pomembnosti. Ob cesti samevajo stari kamniti arzenali, na vsakem koraku je vtisnjen pečat preteklosti. Pa naj bo to tu ob utrjeni obali ali na koncu Main Streeta, kjer so v senci obzidij pokopani padli vojaki Trafalgar-ske bitke. V skalah ob str-

mih uličicah, ki vodijo na vrh Tarikove skale pa so pritrjeni veliki obroči, s pomočjo katerih so vlačili navzgor težke topove na položaje. Pred mogočnim debelim kamnitim obzidjem zavijemo na levo. Semafor rdeče žari. Tu se križata cesta in letališka steza. Ravno kar pristaja reaktivce. Letališču se približuje iz morja, da tik pred betonsko stezo le malo leti nad valovi morja. Zaradi kroničnega pomanjkanja prostora, je pristajalna steza potegnjena še daleč v morje. Po slabih sto metrih smo pred žičnimi ovirami pred železnimi vrati, ki simbolizirajo mejo med Španijo in Gibraltarjem. V rahlem vetru na drogovihi plapolajo zastave Španije in Anglije.

Ob vojaškem poslopu stoji kot kip vojak škotskega polka. Tudi trenje ne, ko se dekleta stiskajo k njemu in fotografirajo z njim. Prav simbolično predstavlja angleško posest in namero, da še dolgo ne zapuste teh nekaj kvadratnih kilometrov rta. Stari bleščeči topovi stoje sredi zelenic in šofer taksi-

no bil na
kije za
ciarne.
dyeca:
viki K
škigi v
p
zmop k
slaj prv
je, zme
Zav. V
selje bil
ko, ki
litu volil:
sed kol
dovih
žet de
sto Ivar
bil vlje
škublik
v z E
lje Ivar
sta zau
sod pi
slo pi
lavle
kor (n
ljasta
opi
čet
ven 19
na v
ju nazij
kris je
var in t
bilanov
v obenc
varardo
ka men
in ge ju
Ma četa
vse enc
Srb prec
jet zem
bil egni
cev parti
okorju.
nal in
čet Srb
sesu t
Sloka i
ja je b
se na v
vop izi
po pa
sua z
ne Hrv
in am

ja i:
br pr
bo anj
po mož
Če me
da ha
600 anc
sta se
ližič
sto ov
ko
se ča
trier
ju goč
nikot
tar kj
zet dr
mo zap
špah
sta A
šar Gil
s om
in
za ali
in gi
zak
ko ma
slu r
sk de
Šp n:
de ju
za d
Če ne
ob orj

»Zato prihrani za po večerji. A zdaj jej, drugače boš brez večerje, če boš kar naprej govorila, namesto da bi jedla,« ji Aleš olupi krompir in ga ji ponudi. »Na, drugače bom vse sam pojedel, čeprav sem že sit.«

Tine misli, da bo žena prišla krompir in ga vrgla v Aleša. Tako bi storila mama, ko bi ji oče med prepirom kaj ponudil. Nekoč je v podobnem trenutku vrgla vanj lonec, vrgla naravnost očetu v glavo, da je očeta zaneslo, kakor da se bo onesvestil.

Toda Aleševa je drugačna. Nasmehne se Alešu in vzame iz njegovih rok olupljeni krompir.

»Kaj hočete, tak je,« pravi s polnimi usti. »Ne bo se spreobrn timer, dokler ne bo v grobu.«

»V grobu?« se zareži Aleš. »Potem bi se pa moral že zdavnaj,« meri na svoj grobarski posel. »V grobovih sem kakor doma.«

»Ne prideš mu do konca. Nihče mu ne pride.«

»Kaj hočeš? Vsak je rojen za svojo usodo! V mladih dneh nikoli nisem mislil, da me bo zajel tok, ki se mu ne morem iztrgati, tudi ko bi hotel. Vidiš, tako je bilo. Tudi tvoj oče je bil tak. Kaj morem, če so me postavili tisto leto za predsednika društva in če smo hoteli imeti prapor, ki naj bi oznanjal našo prihodnost. In kdo naj bi jo bolje izražal, kakor podoba Karla Marxa. Rdeč prapor z zlato uvezeno Marxovo podobo. Menili smo, da ga bo oblast dovolila, pa nam je prvo poleno vrgel pod noge policijski komisar dr. Fohn. Šel sem ga vpra-

SIVO MESTO

šat, zakaj nam razvitja ne dovoli, on pa se je izgovarjal na okrajno načelstvo.

— Ma, kaj hodite potem k meni, — je robantil, jaz pa naravnost k okrajnemu načelniku, ta pa, da ni pristojen, se me je hotel samo odkrižati.

— Društvo je vendar dovoljeno, — sem vztrajal. On pa tudi, in mi je pokazal vrata, a se nisem dal odgnati, dokler mi ni rekel, če mi ni kaj prav, naj se obrnem na velikega župana v Ljubljani. On naj bi bil pristojen za take stvari. Mogoče je mislil, da se bom velikega župana prestrašil in da mi bo padlo srce v hlače.

»Pa bi bilo bolje, ko bi ti,« se oglasi žena, a se Aleš za njeno pripombo ne zmeni in pripoveduje, kako se je napotil v Ljubljano in zahteval, da so ga pustili pred velikega župana.

»In župan me je moral poslušati. Vprašal sem ga, če morda nimam prav, ker sem se prišel pritožiti k njemu. On pa: Vse je v redu, v redu! A jaz: Če je v redu, zakaj nam potem oblast ne dovoli razviti našega prapora. On pa: Saj prav to mislim. V redu je, da vam takega prapora oblast ne dovoli. Jaz: Tudi druga društva imajo prapore in na njih znake ali podobe pripadnosti. Po zakonu imajo vsa dovoljena društva pravico... nisem utegnil do kraja, ker mi je segel v besedo: Demokratična društva, se je zadržal. Jaz: Tudi naše je demokratično. Če se z nami postopa drugače, bi vas rad vprašal, če smo še v demokratični državi. On: V demokratični! Toda v tej državi vlada njegovo veličanstvo kralj Aleksander I. in ne Karl Marx!... Torej Marx ga bode v oči, sem pomislil in takoj slišal, da nam bodo razvite prapore pri priči dovolili, če bomo zamenjali Marxovo podobo s kraljevo. Nič ni pomagalo, da sem dopovedoval, da smo delavsko društvo in da je Karl Marx učitelj delavstva, on pa: Pa ne samo Marx, tudi Lenin in Stalin sta učitelja vašega društva, je zarohnel, pripoveduje Aleš naglo, da ga je le težko razumeti, kaj hoče povedati. »Nič nisem dosegel. Doma pa že vse pripravljeno za slovesno razvitev! Vabljeni sodružna društva, ki jih vseh nismo mogli niti obvestiti, da javnega razvitja prapora ne bo, obenem pa smo zvedeli, da nam zadržarji nameravajo prapor zapleniti, to se pravi: vzeti ga naravnost iz izložbe, v kateri smo ga razstavili.

Naglo smo ga vzeli iz izložbe in ga skrili. Ne smejo ga dobiti, smo sklenili. Računali smo, da bodo preiskave. In res so prišli v delavski dom, vprašali po meni, a mene po praporu. Ni ga, sem rekel. Poslali smo ga v Ljubljano, da ga bodo prenaresili. Šli so. A so ga še iskali in še vedno stikajo za njim. Toda ne bodo ga dobili! Na varnem je. Prisegli smo, da ga bomo ponesli k zmagi, ko pride čas.«

»Prej boš v grobu,« pravi Aleševa.

»Ne bom,« pravi Aleš. Videti je od govorjenja utrujen, kakor da bi se zavedal, da ne zna dobro pripovedovati in da s svojo pripovedjo ni napravil na Tineta nobenega vtisa. Eh, vselej je tak. Vselej prenaresljivo govori, obenem pa se mu zatika, kjer bi vse, kar hoče povedati, rad naenkrat povedal. »No, da, tako je bilo,« umolkne, Tine pa čuti, da je čas, da se poslovi.

3

Pozno je že, ko se gospa Hana vrača domov. Dolgočasen in vse prej kakor prijeten večer je bil pri Wildbachovih. Wildbach je govoril in govoril o včerajšnji nedelji, ki jo je z ženo preživel v Ljubljani, in o opereti »Grofica Marica«, ki sta si jo ogledala. Govoril je o svojih graških in dunajskih časih, o dunajskih gledališčih, o Straussovih operetah, ki jih je takrat gledal, o znancih, ki so bili tako nezanimivi, kakor je Wildbach sam, in še o mnogih drugih rečeh, ki so bile vsaj za gospo Hano nezanimive in dolgočasne, čeprav je Wildbach vsako drobno pripoved končal z vzklikom: To so bili časi! in najbrž menil, da jih mora podoživljati tudi mlada gospa Hana, ki je prišla k njemu na obisk. Kljub temu pa ga je poslušala in čakala, kdaj se ji bo nudila priložnost, da bo lahko vprašala, kaj je z 'Valijevo' zaposlitvijo v tovarni. In ko se je inženir nagovoril, bi sama nikoli ne vedela, kako naj napelje pogovor na 'Valija', ko bi Wildbachova ne začela pripovedovati o njenem preurejanju vrta in pridnem delavcu, ki ji bo vrt preuredil, nato pa vprašala moža, če je podrezal v tovarni za zaposlitev tega delavca, s katerim je bil zadnjič tudi sam zadovoljen, ko si je ogledal drvarnico in drva, ki mu jih je fant poravnal kakor v skatljico. Inženir se je sicer fanta spominjal. Tudi ni pozabil, da mu je prinesel spričevalo o odlično opravljenem ključavničarskem pomočniškem izpitu. Kljub temu pa s fantovo zaposlitvijo v tovarni ne bo nič, je rekel.

Obe — ona in Wildbachova — sta ga osupli pogledali, Wildbachova ga je celo spomnila, da je fantu, čeprav ne naravnost, obljubil, da se bo zavzel zanj, inženir pa, da mu niti na misel ne pride, da bi se zavzel za fanta, ki je sin znanega komunista, človeka, ki ga je zaradi večnega hujskanja delavstva, vrgel ne samo iz obrata na 'plac', marveč iz tovarne.

— Pri meni je delal, — je inženir s težavo krotil jezo in pripovedoval o rdečem Kosirniku, o človeku, ki ga je včasih v tovarni še čutili, čeprav je že vrsto let mrtev.

Tako je morala gospa Hana poslušati inženirjevo pripovedovanje o težkem boju, ki so ga v tovarni morali biti proti rdečim prekocuhom, preden so stišali njegov glas. Ko bi ne bilo razumevajočih, za podjetje razumevajočih, voditeljev strokovnih organizacij, med njimi voditelja najbolj množične strokovne organizacije Mareja, ki zna krotiti peščico prikritih rdečih prenapetežev med članstvom in čigar zasluga je, da se je večina delavcev spametovala, bi najbrž tudi sedaj ne bili kaj prida na boljšem kakor v prvih dveh povojnih letih, ko je bila siva dolina pravi rdeči kotel, v katerem je vrelo in iz katerega, tako je takrat kazalo, bo zdaj zdaj prevrelo v revolucijo, kakršna je bila sedemnajstega leta v Rusiji, in ki se je, žal, ni dalo več zatreti, čeprav so se skoro vse države tega sveta zarotile, da jo z vojaško silo uničijo.

Zal, niso je mogle, marveč so spravile celo seme v nevaren položaj, da jih revolucija ne pogoltni. Pozabljamo, da ta revolucija ni bila kriva samo poraza in razpada našega cesarstva, marveč da je usoda ustaljenega in v naš prid urejenega reda visela na nitki. Damoklejev meč je visel nad našimi glavami. In naše glave bi padle, ko bi se evropske države ne spoprijele z revolucijo v lastnih deželah.

nom. Na tem sestanku so borci izvolili za komandirja čete Albina Pibernika, njegova žena Južka je prevzela partijsko delo (kasneje je to-dolžnost prevzel inž. Žavcer), Milenko Šober pa je bil v četi sekretar SKOJ.

Slovenska četa je uživala tako med drugim partizani, kakor tudi med prebivalstvom in pred vrhovnim štabom velik ugled, ker so bili borci izredno disciplinirani in so se strogo držali povelj višjih štabov. Sredi decembra so se partizanske enote zaradi močnega pritiska sovražnika pričele umikati čez Zlatibor proti tromeji Bosne, Srbije in Črne gore. Poleg mame in očeta je koral enajstletni Albin, naš Korčagin.

RUDO 22. XII. 1941.

V drugi polovici decembra leta 1941. so v vas Rudo prihajale ena za drugo partizanske enote iz Srbije, Črne gore in Bosne. Tu so se prvič srečali črnogorski in srbski partizani. Rudo je oživelo. Število prebivalcev se je povečalo za dvakrat. Brž, ko je neka enota prispela, so takoj iz njenega sestava odbrali vse čevljarje, krojače in druge obrtnike, ki so hitro popravljali obutev, krpali perilo in obleke, popravljali in čistili orožje ter opravljali druge pomembne priprave za svečan trenutek, ko bo ustanovljena prva redna partizanska enota.

Vprašanje je, ali so borci vedeli, da bo ustanovljena brigada. To misel je tovariš Tito izrazil še v teku prve sovražne ofenzive v Srbiji, ko se je pokazalo, da so partizanske enote premalo gibljive in preveč navezane na področje s katerega so borci doma, ki sestavljajo odred ali bataljon.

(Se nadaljuje)

letno proizvajala 30.000 ton nerjavečega jekla.

Vračamo se čez letališče pod Tarikovo steno, ki je vsa preluknjana in izdolbena kot bohinski sir. Zaradi strateškega položaja je bil Gibraltar že o dnekaj prizorišče spopadov med branilci in napadalci, ki so običajno prihajali z morja. Razkroj mogočnega španskega imperija je ravn tako povezan z Gibraltarjem in porazom španskega admirala Medina Sidonia I. 1606 v teh vodah, ki oblikujejo ta rt. Od takrat naprej na vrhu skale plapolala angleška zastava. Predno zavozimo v mestno ulico se zapeljemo še do mogočnega zbiralnika pitne vode pod Tarikovo steno. Celotno pobočje je zbetonirano in mogočni zbiralnik sprejme 16 milijonov galatov deževnice. Deževnica in naprave za pridobivanje pitne vode iz morja so edini vir vode, s katerim se oskrbuje mesto in desetine ladij, ki se v luki oskrbe z vodo, gorivom in hrano predno zaplujejo v Atlantik.

(Se nadaljuje)

il nazaj na Jesenice, je zaposlil v kurilni-me. Nemci so ga čez z družino izselili Kiseljak pri Uži- v Srbiji.

preseljevanje in po kapitulaciji Jugo- prvih dneh okupaci- zmedle zavednih dr- v. V Pribičkem Ki- je bila cela slovenska ki je na prvih vo- volila Albina za pred- kolonije. S priho- nih partizanov je z desetletnim sinom Ivaniško četo. Ko je vljen prvi stik z Uži- bljiko je Albin prišel Edvardom Karde- Ivanom Mačkom, ki zaupala nalogo naj pri ustanavljanju partizanske čete.

avle Žavcer in Milen- (novinar RTV Ljub- sta dogodek takole

četrtim in petim no- 1941. leta se je četa v drugem nadstrop- nazije v Užicah. Ta- as je bilo okrog 25 to- rin in tovarišic. Četa je la- novljena na sestanku nosti tovariša Ed- rardelja in Ivana Mač- men ustanovitve čete je pojasnil tovariš ad četa bi morala zbrati eence, ki so že bili po bpredsem na osvobo- zemlju, razen tega pa gnila veliko Sloven- vartizane za boj proti turju. Med poglavne ale in namene slovenske te Srbiji, ki je na tem- ssa tudi dobila ime: loška četa Ivana Cankar- je bilo tudi to, da bi sa v akcijah po Srbiji izurila in oborožila, ota ob primernem ča- z orožjem prek Bos- Hrvaske v Slovenijo am pridružila partiza-

»S temi je bil Gi- ra prisvojen, a z onimi o- anjen« in pokaže tja o- možje Tarikove skale. ez mejni prehod je vsak a- hajalo na delo kakih 00- ancev iz bližnjega me- ta se beli v daljavi.

Izlične ograje je pro- to- volj. Neobdelana, ne- o- izrabljena zemlja, e- a po slabem kilome- ru- r se rišejo na obzor- u- očne moderne stolp- jo- ot v posmeh Gibral- ar- kjer je vsaka ped em dragocena. Sedaj je ne- aprta zaradi znanih pa- h zahtev in znanega ta- Anglije do tega vpra- an- Gibraltar je blokirani- sm je povezan le po- no- in zraku. Špance so an- ali pridni Marokanci n- gi Arabci, saj je tu- ask neprimerno boljši- otoma. Da bi pa zapo- il- il malo armada špan- i- delavcev pa imajo špa- namen zgraditi v so- tel- ju z japonsko žele- ar- družbo Nissin Steel Co. neposredni bližini in ob- rju železarno, ki bi

Na Gorenjskem letos ugodna dinamika zaposlovanja

V začetku decembra je bila v Kranju seja skupščine komunalne skupnosti za zaposlovanje gorenjske regije. Tudi to pot so bili komaj sklepčni. Glede sodelovanja in prisotnosti na sejah so se doslej slabo izkazali člani skupščine iz radovljske občine in še celo Kranjčani.

Najprej so razpravljali o devetmesečnem delu posameznih služb KZZ v tem letu. Ugotovili so, da so službe v svojem delu dokaj napredovale, kar gre pripisati tudi enotni metodologiji in programu dela, ki ga je letos sestavil republiški zavod za vseh devet zavodov v Sloveniji.

V letošnjem tritrtletju se je zaposlenost na Gorenjskem povečala za 3,8 % v primerjavi z istim obdobjem lani. Le na Jesenicah se je zaposlenost znižala skoraj za 1 %. Na to znižanje je vplivala železarna glede na znani sklep o zmanjšanju števila zaposlenih.

Na delo je bilo sprejetih 8.262 oseb ali 29,9 % več kot v enakem obdobju lani. Od tega je 2.404 oseb prvič sklenilo delovno razmerje. Zavod je sodeloval pri usposabljanju 125 oseb, da so se nato lahko zaposlile.

Gospodarsko razvitost Gorenjske kaže podatek, da je na tem sektorju zaposlenih 58.141 oseb, od tega kar 43 % žensk ali 25.000. Pripravnikov pa je zaposlenih 236 s srednjo, višjo ali visoko izobrazbo.

V delovnem razmerju za določen čas (sezoni) je 2.612 delavcev. Gorenjska regija je te potrebe pokrila s 57,9 %, ostali delavci so pa iz drugih krajev Slovenije ter neslovenskih območij zlasti za gozdarstvo, gradbeništvo in kmetijstvo.

V tem obdobju je 3.994 delavcev prenehalo delovno razmerje ali 15,7 % več kot v devetih mesecih lani. Zelo neugoden podatek nam pove, da je kar 33,3 % delavcev samovoljno prekinilo delo. Podatek za Jesenice pa kaže, da je od 749 delavcev kar 59,5 % takih, ki so samovoljno prekinili delo.

Glede na ugodno dinamiko zaposlovanja se je razumljivo znižalo število nezaposlenih, ki je konec septembra znašalo 692 oseb, kar je 34,4 % manj kot lani. Pri tem številu pa je še vedno visok delež žensk in nizka izobrazba nezaposlenih.

KZZ stipendira še 70 nadarjenih in socialno šibkih učencev, oz. dijakov, lani pa je bilo teh še 140 podpirancev.

Letos se je v devetih mesecih v tujini zaposlilo 559 oseb, od tega 215 žensk. Samo z območja občine Jesenice se je v tujino zaposlilo 211 oseb. Letošnji odhod delavcev na delo v tujino je nekoliko nižji, čeprav je povpraševanje po delovni sili iz zahodnih držav precejšnje. Kot zanimivost omenjam, da se za firmo Demag v sedmih izobraževalnih letih v Sloveniji usposablja precejšnje število delavcev za kovinske poklice. Tudi ŽIC na Jesenicah za Demag usposablja 47 kandidatov za delo strugarja, ključavničarja itd.

Redni občni zbor občinskega sindikalnega sveta

(Nadalj. iz 4. strani)

ku občine manjša, vendar je prav od železarne neposredno odvisno skoraj vse ostalo gospodarstvo občine. Če bi npr. v železarni samo en mesec izplačali minimalne osebne dohodke, bi že naslednji mesec prejelo enake osebne dohodke najmanj tri četrtine zaposlenih v ostalih podjetjih in službah, četrtina ostalih zaposlenih pa bi mogla na račun svojih skladov vzdržati še mesec ali dva. Ravno zato je tudi v bodoče potrebno, da so prizadevanja občinske skupščine usmerjena v spreminjanje enostranske gospodarske razvitosti oz. strukture občine.

Delo odbora za družbene dejavnosti je slonelo le bolj na štirih osebah, saj so na 21. sejah odbora zabeležili povprečno udeležbo 39 %. Na sejah so obravnavali tekočo in aktualno problematiko, posamezni člani pa so sodelovali tudi na sejah in posvetih, ki jih je skliceval republiški sindikat.

V tem času je občinski odbor sindikata delavcev družbenih dejavnosti skupaj s predsedstvom ObSS organiziral dva seminarja za predsednike in tajnike sindikalnih organizacij. Obeh seminarjev se je udeležilo 59 udeležencev. Temu vprašanju bodo morali v bodoče posvetiti več pozornosti.

Sindikat delavcev družbenih dejavnosti ima 24 sindikalnih organizacij s 1.203 zaposlenimi, oziroma 1.166 ali 96,9 % članov, ki plačujejo članarino. Na občnih zbora so zabeležili udeležbo od

Služba poklicnega usmerjanja je svojo dejavnost usmerila na poklicno informiranje, prosvetljevanje in usmerjanje učencev ter strokovne skupinske razgovore s starši. Letos je zaključilo šolsko obveznost na Gorenjskem 2.868 učencev, od tega 1.353 deklet, v naši občini pa 247 fantov in 270 deklet. Glede potrebe družbenega in zasebnega sektorja po kadrih je nataliteta na Gorenjskem prenizka. Neskladja nastajajo med potrebami in poklicno odločitvijo mladih. Analiza nam pokaže, da je ostalo še 157 prostih učnih mest, od tega samo na Jesenicah 85. Po poklicnih odločitvah mladih je iz analize razvidno, da so postali zanimivi poklici: mesar, zidar, tesar, poklici v metalurgiji in kovinarski stroki.

Pozitivna ugotovitev je vsekar, da 20 % mladih nadaljuje šolanje v osnovni šoli deveto ali celo deseto šolsko leto za pridobitev popolne osnovnošolske izobrazbe, 16 % pa se jih je zaposlilo.

Da bi poklicno usmerjanje, prosvetljevanje in informiranje doseglo svoj družbeni namen, so v šolskem letu 1969/70 pričeli s to dejavnostjo že v petih razredih osnovnih šol na Gorenjskem.

Finančno poročilo prikazuje, da je KZZ v letošnjih devetih mesecih presegel finančna sredstva za 3,66 po načrtu,

kar pripisujejo povečanemu številu zaposlenih in povečanju osebnih dohodkov.

Ob tritrtletju so razpolagali s skoraj 150 milijoni S din namenskih sredstev. V skladu z družbenim dogovorom so republiški zavodu odvedli 52,4 milijona S din. Izkazujejo ostanek sredstev po namenu ob koncu tritrtletja:

— za delo	
zavoda	12,508.000 S din
— za gmotno	
preskrbo	40,248.800 S din
— za pripravo	
delavcev za	
zaposl.	11,689.500 S din

Skoraj 64,5 milijona S din ostanka sredstev kaže na dokaj ugodno stanje gospodarstva in družbenih služb na Gorenjskem, po drugi strani pa nizki izdatki za gmotno preskrbo nezaposlenih.

Ze lani izdelano analizo oseb z omejeno delovno sposobnostjo, so obravnavali šele to pot. Čeprav gre, rekli bi za stare podatke, pa je analiza vsebinsko zanimiva. To je potrdila tudi zelo živahna razprava po tem vprašanju. Doslej smo na službi ponavadi poslušali: nezaposlenih je evidentiranih toliko in toliko, od tega pa je približno toliko problematičnih. Z uvedbo evidence in obdelave oseb z omejeno delovno sposobnostjo, služba sedaj lahko tekoče posreduje stanje. Poleg tega pa s strokovnega vidika

išče možnosti zaposlitve za te osebe. Lani so imeli prijavljenih 289 oseb z omejeno delovno sposobnostjo, ki so jih opredelili na:

- manj zmožne (somatski in mentalni elementi),
- invalidi z odločbo KZSZ,
- ostareli (stari nad 50 let),
- ostali (tisti, ki ne spadajo v eno od gornjih skupin).

To so osebe, ki se težje zaposlijo, vendar se družba mora prizadevati, da vključuje v družbeno proizvodnjo vse, ki so po svojih močeh sposobni v njej sodelovati, ali na drugih opravilih.

Končno so sprejeli tudi informacijo o gmotni zaščiti brezposelnih delavcev, s katero je republiška skupščina skupnosti za zaposlovanje seznanila vse odgovorne republiške organe. Znano je dejstvo, da je v naši državi gmotna zaščita brezposelnih delavcev dokaj slaba. V zvezi s tem se predlaga sprememba cenzusne osnove za pridobitev pravice do denarnega nadomestila, ker število upravičencev iz leta v leto pada. Če bo pokazala analiza in izračuni, je predlog, da se za leto 1970 zviša prispevna stopnja za zaposlovanje od sedanjih 0,2 % na 0,28 %.

Skupščina komunalne skupnosti za zaposlovanje gorenjske regije je predlagane spremembe in predloge enoglasno podprla.

40 % do 100 %, oz. v povprečju 70 %. V izvršilne odbore je bilo izvoljenih 128 članov, od tega skoraj 58 % žensk. V odborih je kar 74 % novih članov, čez 60 % odbornikov pa ima srednjo, višjo ali visoko izobrazbo.

V nadaljevanju poročilo obravnava delo medobčinskega odbora sindikata gradbenih delavcev za Gorenjsko, ki zajema delavce vseh petih gorenjskih občin (Jesenice, Kranj, Radovljica, Trzin, Šk. Loka), oziroma ki vključuje 17 osnovnih sindikalnih organizacij gradbenih podjetij. Naloga odbora je, da deluje med konferencami in da pripravlja gradivo za konference ter da razrešuje probleme, ki so specifični za gradbeništvo.

Število strank, delavcev članov sindikata, ki se poslužujejo pravne posvetovalnice, se je od ustanovitve leta 1966 do danes zelo znižalo. Analiza posameznih vrst storitev pravne svetovalnice pa kaže, da več kakor 50 % vseh storitev odpade na pravne nasvete in neposredno posredovanje v delovnih organizacijah. Posredovanja so se pokazala zelo koristna pa tudi učinkovita. Značaj pravne posvetovalnice ni strogo pravno-odvetniško poslovanje, ampak nuditi pomoč delavcem pri reševanju sporov v zvezi z delovnimi razmerji. V l. 1968 je pravna posvetovalnica reševala 89 primerov, letos pa 71.

Občinski sindikalni svet ima poleg profesionalnega predsednika še zaposlenega tehničnega sekretarja in ho-

norarnega blagajnika. V občinskem sindikalnem organu pa deluje 34 članov, od tega 15 % žensk in 3 % mladih do 25 let starosti.

Sindikalnim organizacijam je občinski sindikalni svet posredoval svoje zaključke in stališča prek informacij, relativno dobro pa je bilo tudi obveščanje članstva prek lokalnega radia in dnevnega ter tedenskega tiska.

Ko poročilo obravnava socialne probleme članstva, ugotavlja, da je še vedno prisoten problem v občini: zaposlovanje žensk, in delovno manj zmožnih oseb. Prizadevanja SOB Jesenice kažejo, da bo mogoče v bodočnosti vsaj delno omiliti problem zaposlovanja žensk, medtem ko bo zaposlovanje manj zmožnih kategorij delavcev ostalo še vedno nerešeno, čeprav bi z rešitvijo tega problema lahko zajezili druge probleme.

Med pogostne socialne probleme sodijo tudi veččlanske družine z nizkim osebnim dohodkom, kar ni dovolj reševati z denarnimi podporami, temveč se bo treba vprašanja lotiti sistematično. Določen problem predstavljajo tudi priseljenci z družinami, ki poleg drugega še poslabšujejo že itak pereč stanovanjski problem. Na drugi strani pa niso redki primeri, da hranilci družin odhajajo na delo v tujino, njihove družine pa ostanejo v naših stanovanjih. Tem problemom pa se pridružujejo še drugi, npr.: neurejene družinske razmere, alkoholizem, pobegi, delomrzištvo, prostitucija in

podobno, čemur je večkrat tudi kriva nizka prosvetljenost, minimalna izobrazba, slabe delovne navade in nizka kulturna stopnja.

Občinski sindikalni svet je v zadnji mandatni dobi uspešno uveljavil tudi sistem izobraževanja sindikalnih delavcev, s čimer so poleg izobrazbene pridobitve ustvarili tudi tesnejše sodelovanje med občinskim vodstvom in vodstvi sindikalnih organizacij.

V skladu z načrtano politiko se občinski sindikalni svet vključuje tudi v mednarodno delavsko in sindikalno gibanje. Enakopravno in samostojno deluje predvsem s sindikalnimi organizacijami v sosednji Avstriji in Italiji, predvsem pa s sindikatom v Beljaku in Vidmu.

V drugem i poročilo obravnava še evidentiranje in kadrovanje članov za bodoče organe občinskega sindikalnega vodstva in predlog 31 kandidatov za občinsko vodstvo in treh kandidatov za nadzorni odbor. Podrobno je podano tudi finančno poročilo in pregled dohodkov ter izdatkov občinskega sveta. V posebnem tabelarnem pregledu pa prikazujejo število zaposlenih v občini in število članov, ki plačujejo članarino.

Občinski sindikalni svet v posebni prilogi opozarja, da že v itak obsežnem poročilu ni bilo mogoče zajeti vse problematike in aktivnosti sindikata ter zato poziva vse delegate, da pripravijo razprave tudi iz področij, ki jih poročilo ne zajema.

Novice iz občine

Na zadnji seji obeh zborov Skupščine občine je bil ustanovljen sklad za financiranje potreb narodne obrambe v občini Jesenice. Zakon obvezuje občine, da financirajo potrebe narodne obrambe v celoti, delovne in druge organizacije pa so dolžne obveznosti izpolnjevati v okviru svojih možnosti. Seveda pa niso vse te obveznosti v celoti izpolnjene s strani republike, saj bi bilo potrebno, da bi z zakonom določili odstotek narodnega dohodka za potrebe narodne obrambe.

Težave pri financiranju so tudi v možnostih nabave tehničnih sredstev in druge opreme. V naši občini nismo izkoristili vseh predvidenih sredstev, preprosto iz razloga, ker industrija ni izdelala potrebne tehnične opreme. Za nekatera tehnična sredstva še celo potekajo pogovori o tem, kakšna naj bi bila, da bi ustrezala sodobnim potrebam taktike in splošnega ljudskega odpora.

Da bi letos predvidena sredstva iz proračuna občine lahko koristili tudi še v prihodnjem letu, so ustanovili poseben sklad, na katerem bi se po posebnem dogovoru zbirala tudi sredstva delovnih organizacij in denar iz drugih virov. Z odlokom pa je urejena namembnost, zbiranje sredstev in upravljanje sklada ter naloge upravnega odbora.

nadaljnega sodelovanja in o razširitvi dela Vatrostalne v naši občini. Ob tej priliki je naša delegacija, katero je vodil predsednik občine France Žvan, obiskala tudi tamkajšnjo železarno in pa skupščino občine. Ker imata oba kraja zelo soroden značaj glede na težko industrijo, je bilo predvideno, da bodo naši predlagali, da bi v Zenici eno od ulic preimenovali po Jesenicah, pri nas pa eno od ulic po Zenici.

V četrtek, 11. decembra so nasproti bolnice na Jesenicah izročili svojemu namenu novo bencinsko črpalko. Predvideno je bilo, da bo ta odprta že za 29. novembra. Vendar je bilo treba odpraviti še nekatere tehnične pomanjkljivosti, ki jih je ugotovila posebna komisija. Celotna investicija je veljala milijon novih dinarjev. Glede na vse večjo motorizacijo na Jesenicah in pa glede na veliko število prehodnih turistov je bila črpalka zares potrebna. Zaradi neposredne bližine bolnice in miru v nočnem času je črpalka odprta le do 20. ure zvečer.

T. L.

Prvi komunistični shod na Javorniku

V petek so se v sejni sobi na športnem igrišču na Jesenicah zbrali na rednem sestanku predsedniki skupščin občin Gorenjske. Pogovarjali so se o likvidaciji sklada za izgradnjo zdravstvenih objektov, o problemih klimatskega zdravlilišča v Novem gradu, o usklajevanju temeljnih izhodišč za zbiranje sredstev splošne uporabe in drugem. Na takih razgovorih se najvišji predstavniki občin pomenijo o skupnih akcijah in usklajajo stališča o raznih vprašanih družbenega življenja.

V torek, 16. in v sredo, 17. decembra pa se je na obisku v Zenici mudila petčlanska delegacija občine Jesenice. Tam so bili kot gostje Vatrostalne, ki ima tudi v naši občini veliko dela. Pogovarjali so se o možnostih

Prva leta po končani prvi svetovni vojni so bila na Slovenskem, zlasti v delavskih revirjih, politično zelo razgibana. Vse bolj se je uveljavila komunistična organizacija in njene ideje med delovnim ljudstvom. Zato so leta 1919 in 1920 že začeli v večjih krajih na Slovenskem ustanavljati prve komunistične organizacije. Leta 1920 je bilo vse v znamenju priprav na Vukovarski kongres, ki je bil od 20. do 24. junija v Vukovaru na Hrvaškem. Kongresa se je iz Slovenije udeležilo 21 delegatov, med njimi tudi Janez Smolej in Tone Vergel z Jesenic. Takoj po kongresu so na Slovenskem organizirali več komunističnih shodov, na katerih so izvolili tudi organizacijska vodstva komunističnih organizacij in na njih obravnavali gradivo ter skle-

Spominska razstava Janeza Mlakarja

Gorenjski muzej v Kranju je v zaključnih prireditvah ob 50-letnici KPJ, SKOJ in naprednih sindikatov organiziral več razstav. V petek, 12. decembra so v mestni hiši v Kranju odprli spominsko razstavo pod naslovom: Revolucionarna pot Janeza Mlakarja. Na razstavi je zbrano obsežno gradivo, ki prikazuje revolucionarno pot Jeseničana Janeza Mlakarja, ki je skoraj vse svoje življenje posvetil naprednemu delavskemu gibanju. Mislim, da ni med našimi delavci nikogar, ki ga ne bi poznal, če ne osebno, pa vsaj po njegovem naprednem delovanju.

Že leta 1917 se je vključil v sindikalno organizacijo, leta 1920 pa je postal član KP. Janez Mlakar je imel zelo težko mladost. Rojen je bil na Jesenicah, vendar se je leta 1906 preselil v Senčur, ker je oče odšel v Ameriko. V šolo je hodil na Jesenice in pozneje v Senčur. Po končani osnovni šoli si je moral že iskati delo. Delal je pri kmetih in se prehladil ter težko zbolel. Ostal je vse življenje invalid. Njogo-

va želja in pripravljenost za delo v delavski organizaciji ga je ponovno pripeljala na Jesenice. Med tednom je živel na Jesenicah, kjer je delal, v sobotah pa se je vozil domov v Senčur, tako da je tudi v Senčurju širil ideje Komunistične partije. Zaradi njegovega revolucionarnega dela ni bil priljubljen pri takratnih režimih.

Druga svetovna vojna ni prekinila njegove revolucionarne poti. Že od vsega začetka se je vključil v NOV. Toda zaradi invalidnosti ni mogel prenašati dolgih pohodov in napetosti, zato so ga poslali na terensko delo v ljubljansko pokrajino. Pri tem delu je bil ujet ter obsojen zaradi sodelovanja z narodnoosvobodilnim gibanjem na smrtno kazen. Pozneje je bil pomiloščen in poslan v internacijsko taborišče na Rabu. Po kapitulaciji Italije so ga ponovno aretirali Nemci ter ga poslali v koncentracijsko taborišče.

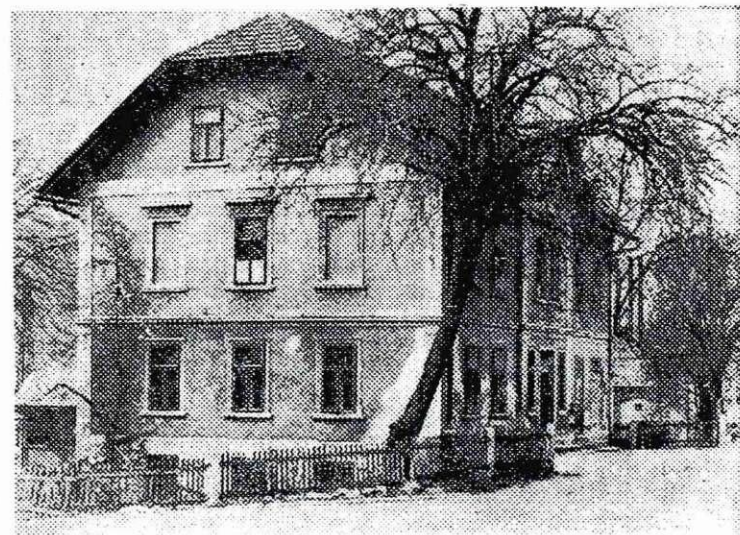
Po končani vojni se je vrnil na Jesenice in nadaljeval s svojim aktivnim delom. Poleg številnih funkcij na Jesenicah je bil tudi zvezni poslanec in član prezidija skupščine. Deloval je v partijski in sindikalni organizaciji ter samoupravnih organih železarne. Za svoje delo je prejel več odlikovanj in priznanj. Poleg

Spomenice — 1941 je bil še nosilec odličja Osvobodilne fronte, zlatega odličja Svoboda, ordena dela z zlatim vencem in ordena za zasluge za narod s srebrnim vencem.

Zeno pokojnega Janeza Mlakarja so ob otvoritvi pozdravili s šopkom rdečih nageljniov. Otvoritvi razstave je prisostvovalo večje število ljudi in tako počastilo spomin starega revolucionarja.

Razstava v Kranju je ponoven dokaz, da drugje bolj cenijo predvojne revolucionarje. Na Jesenicah pa na to zelo radi pozabljamo. Ne vem, ali je to zaradi prevelike komercializacije aktivističnega dela, ali zaradi premajhne aktivnosti družbeno-političnih organizacij. Pri tem bi rad poudaril, da so ob praznovanju dneva republike po vsej Jugoslaviji podeljevali priznanja in odlikovanja, s katerimi je predsednik republike Tito odlikoval aktiviste in družbeno-politične delavce, ki so že pred drugo svetovno vojno ali po njej delovali na gospodarskem področju ali v družbeno-političnih organizacijah. Ali res na Jesenicah ni nobenega, ki bi bil vreden tega odlikovanja? Ali res Jesenice obstojajo šele od včeraj in do sedaj delo jeseniških aktivistov res ni nič pomenilo?

T. S.

Na nekdanji Dežmanovi hiši, v kateri je bil julija 1920 prvi shod komunistov na Javorniku, bodo v ponedeljek, 22. t. m., ob 18. uri odkrili s kratkim kulturnim programom spominsko ploščo.

Anekdota

Marlene Dietrich se je sprla s svojim prijateljem, ker ni imel nobenega razumevanja za njeno umetniško kariero. Ogorčeni možak je zahteval,

naj mu vrne dragoceni prstan, ki ji ga je podaril. Marlene se je podvzela, da bi to storila. Na zavojček pa je prilepila še list in nanj z velikimi črkami napisala: »Pozor! Ne premetavajte! Steklo!«

Misel

Ker nismo nikdar svobodni, ko ljubimo ali ko prenehamo ljubiti, se ljubimec ne more upravičeno pritoževati o nestalnosti svoje ljubice in ona ne o lahkostnosti svojega ljubčka.

La Rochefoucauld

Medtem ko svojo hvaležnost pogosto omejujemo, so naše želje in upi brezmejni.

Posnemanje je vedno ponesrečeno: iste poteze, ki očarajo, če so pristne, odbijajo, če so popačene.

La Rochefoucauld

Za dan JLA

Krajevna organizacija ZROP Jesenice priredi v ponedeljek, 22. decembra ob 17. uri v dvorani gledališča Tone Čufar na Jesenicah slavnostno akademijo v počastitev dneva jugoslovanske ljudske armade. Na akademiji bodo sodelovali učenci šole Prežihov Voranc z recitalom, ki ga je pripravila prof. Arzenškova, s pionirskimi koli in vajami na švedski klopi pod vodstvom učiteljice telesne vzgoje Samarjeve ter pevski zbor pod vodstvom prof. Pribošiča. Zabavni orkester jeseniških železarjev s pevci, ki jih vodi dirigent Vinko Šetinc, bo prireditev popestril z narodno-zabavno glasbo.

Vse občane Jesenic, predstavnike družbeno-političnih organizacij, predvsem pa rezervne oficirje in podoficirje vabimo, da se te akademije udeležijo.

J. J.

Odbor bo izpolnil obvezo do slovenske javnosti

Na zadnji seji odbora za odkup in ureditev Finžgarjeve rojstne hiše v zgodovinsko-etnografski in kulturni spomenik, so analizirali dosežanje napore odbora, ki ga zelo prizadevno vodi Janez Svobljak in se dogovorili za nekatere naloge za dokončno uresničitev te velike kulturne akcije.

Dela na preobnovi Finžgarjeve rojstne hiše v Doslovičah se izvajajo v obsegu, ki ga dovoljuje letni čas, vendar se vsa dela izvajajo pod strokovnim vodstvom ter gradbeno-finančnim in strokovnim nadzorom. Doslej je bilo za odkup in kot akontacijo za tesarska in mizarska ter zidarstva dela izplačano 115.130,12 N din. Po grobi oceni bi za dokončno obnovo, ureditev in opremo potrebovali še okrog 100.000,00 N din, ker so se med obnovo hiše pokazala nova dela in novi stroški, ki jih prej ni bilo mogoče predvideti. Če upoštevamo saldo 1. decembra 8.341,95 N din, potem manjka odboru za izvršitev njegove naloge še več kakor 90.000,00 N din.

Pri pregledu dosedanjih prispevkov so ugotovili, da je doslej svoje prispevke nakazalo 30 % vseh osnovnih šol v Sloveniji. Še slabši pa je odziv srednjih, višjih in visokih šol. Doslej se akciji ni odzvala niti ena visoka šola, od 15 višjih šol samo ena, od 36 gimnazij pa je le deset gimnazij nakazalo svoje prispevke. Od ostalih 168 šol druge stopnje je le 21 šol, ki so se odzvale prošnji odbora.

Še slabše pa so se doslej odzvale delovne in druge organizacije ter društva. Medtem ko je prispevke v jeseniški občini nakazalo 26 delovnih in drugih organizacij ter društev in 21 posameznikov, je odziv v radovljiški občini kljub temu, da bo obnova in ureditev hiše tudi njihova pridobitev, izredno slab. Le štiri delovne in druge organizacije so poslale svoj delež, med posamezniki pa le duhovniki radovljiške dekanije. Zelo slab pa je odziv tudi iz drugih območij Slovenije.

Ob tej analizi so člani odbora zelo zaskrbljeni za dokončen uspeh akcije, še toliko bolj, ker je bil pisatelj F. S. Finžgar slovenski literat, ki je slovenski kulturi postavil s svojim zgodovinskim romanom mogočen spomenik. Akcija prav gotovo za-

služi večjo podporo slovenske kulturne javnosti pa tudi republiških informacijskih sredstev.

Naloga odbora v prihodnjem letu bo, da se zagrizeno loti zbiranja še manjkajočega denarja, da se do jeseni prihodnjega leta uresniči velika kulturna zamisel in Finžgarjeva rojstna hiša kot muzej in kulturni spomenik izroči svojemu namenu.

Z razstavno dejavnostjo povezati čimveč slikarjev amaterjev Slovenije

Z narodnimi pesmimi, ki sta jih izvajala mezzosopranistka Darinka Korošec in baritonist Jaka Jeraša, ob spremljavi harmonikarja Francija Zelenjaka, so v soboto, 13. t. m., v mali dvorani Delavskega doma odprli kolektivno slikarsko razstavo celjskih slikarjev amaterjev. Naknadno sta se prijavila še dva slikarja, tako da skupaj razstavlja 14 avtorjev, in sicer devet slikark in pet slikarjev 39 slik.

V svojih prizadevanjih, da v svoj razstavni program vključijo poleg poklicnih slikarjev tudi čimveč slikarjev amaterjev iz vse Slovenije in od drugod, so Dolikovci k amaterjem slikarjem iz Zirov, Kranja, Tržiča, Ljubljane, Čedad (Italija) in Zürich (Švica), ki so bili že gostje v jeseniških razstavnih prostorih, dodali še slikarje amaterje iz Celja. Razen slikarjev iz navedenih krajev, ki so razstavljali kolektivno, pa so imeli v gosteh tudi posamezne slikarje amaterje iz vse Slovenije. To je zelo pomembna dejavnost v pogledu povezovalja amaterjev slikarjev iz vse Slovenije in v pogledu spoznavanja in primerjanja dosežkov, ki so jih amaterji na posameznih področjih dosegli.

Primerjava poprečnih dosežkov celjskih slikarjev s poprečnimi dosežki naših Dolikovcev, nas prepriča, da je skoraj 24-letno povezano delovanje, študij, razstavne žirije in stiki s poklicnimi umetniki in umetnostnimi zgodovinarji, rodilo uspešne sadove. Poprečni kvaliteten nivo naših slikarjev vidno odstopa od nivoja celjskih slikarjev, ki so več ali manj živeli bolj samorastniško življenje in de-

lovali še v težjih pogojih kakor Dolikovci. Ob številnih slikarjih amaterjih, razstresenih po vsej Sloveniji, neke organiziranih, druge neorganiziranih, se človek znova in znova sprašuje, zakaj se pri republiški Zvezi kulturno prosvetnih organizacij ne osnuje strokovno telo, ki bi povezovalo vse amaterje slikarje Slovenije. To je izredno velik kulturni potencial, ki ga je potrebno povezati in mu nuditi strokovno pomoč. Jeseniški Dolikovci imajo v programu v pomladanskih mesecih organizirati srečanje slikarjev amaterjev iz vse Slovenije z delovno-strokovnim programom, v kolikor jim bo pristojna republiška zveza nudila tudi ustrezno finančno podporo.

Jeseniški slikarji, organizirani v DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, bi za svoje slikarsko in organizacijsko programsko dejavnost zaslužili večjo pozornost tako v domači občini, kakor v republiki. Morda se jim bo ob njihovi 25-letnici, ki jo bodo proslavljali februarja leta 1972, le uresničila nekajletna želja, da dobijo ustrezen razstavni paviljon v središču mesta. To s svojim delom tudi zaslužijo.

Vpisovanje mladih jadralcev

Za pridobivanje novih, mladih jadralcev je letalska šola pri Alpskem letalskem centru v Lescah sklenila, da bo jeseniškemu aeroklubu dodelila letalca — učitelja letenja, da bo čez zimo ustanovil oziroma vodil tečaj za mlade jadralce.

Pravzaprav je čudno, kako malo mladincev se danes še zanima za tehnične športe. Morda je delni vzrok tudi v tem, da je vsako leto večja finančna stiska, ki prizadene najbolj zahtevne športe. Takega tečaja na Jeseni-

cah že ni bilo nekaj let in ga verjetno spet ne bo tako kmalu.

Predvidoma se bo začel v mesecu decembru. Enkrat do dvakrat tedensko se bodo tečajniki dobivali v večernih urah skozi mesec ali dva. Potem bodo opravili teoretične izpite, temu pa bodo sledile praktične vaje na letališču. Spomladi ali poleti pa bodo na enomesečnem tečaju praktičnega letenja prišli do naslova »pilot jadralnega letala C-2načak«.

Glavni pogoj je, da je mladinec zdrav in da je star od 16 do 22 let ter da ima veselje do tega športa. Teoretični del tečaja ni težji od npr. fotoamaterskega, ker je praksa pokazala, da je važnejši praktični del. Sicer pa vabimo vse, ki jih ta šport zanima, da pridejo na prvi sestanek, katerega datum bo objavljen kasneje.

Prav bi bilo, da dobimo na Jesenicah spet nekaj mladih, ki bodo nadaljevali tradicijo aerokluba.

J. Jekler

Jeseničanom — lepo novoletno darilo!

V dneh pred novim letom bo natisnjena druga knjiga jeseniškega zbornika JEKLO IN LJUDJE.

Zbornik je posvečen stoletnici naše Železarne. Gradivo, zbrano v njem, je nov prispevek k spoznavanju naše preteklosti in polpreteklosti zgodovine, nekateri znanstveni strokovni sestavki pa nam odkrivajo geološki sestav Karavank in del zgodovine o botaničnih raziskovanjih v Julijskih Alpah in Karavankah.

V novi knjigi zbornika so objavljeni sestavki:

Joža Varl — Ob stoletnici Železarne

Aleksander Rjazancev — Preteklost v senci Karavank
Ivan Mohorič — Nastanek Kranjske industrijske družbe

Ivan Mohorič — Bohinjski punt

Miha Klinar — Veliko gradbišče (posvečeno spominu delavcev, ki so vgradili svoja življenja v železnico Schwarzach—Beljak (Celovec)—Jesenice—Gorica—Trst v prvih letih našega stoletja)

Ljude Ude — Boji v Rožu in Ziljski dolini leta 1918-19

Vida Zavrl — Ravensbrück

Anton Ramovš — Iz geološke zgodovine zahodnih Karavank

Anton Ramovš — Karavankininae

Tone Wraber — Iz zgodovine o botaničnih raziskovanjih v Julijskih Alpah in Karavankah

Miha Klinar — Praznična svitanica

Že sami pisci in naslovi njihovih sestavkov kažejo, da je tudi drugi jeseniški zbornik pester in zanimiv. Odkril nam je nov košček zgodovine našega kraja in nekatere zgodovinske dogodke, ki so nam bili do sedaj še popolnoma neznani.

Uredniški odbor si je prizadeval, da bi našel čimveč piscev-strokovnjakov in znanstvenikov ter dobrih poznavalcev naše preteklosti zgodovine. Prepričan je, da mu je to v veliki meri uspelo.

Zbornik bo zanimiv posebno za šolsko mladino, saj to gradivo še ni bilo nikjer objavljeno.

Cena bo primerna, tako da bo knjiga dostopna komur. Uredniški odbor je upošteval tudi dotacijo Skupščine občine Jesenice in Železarne.

Priporočamo, da se ob novem letu odločite za nakup zbornika JEKLO IN LJUDJE, ki bo najprimernejše in lepo darilo za vsakogar.

Zbornik bo v prodaji v jeseniški knjigarni. Večji nakupi zbornika pa bodo možni s primernim popustom na uredništvu zbornika (Tehnični muzej Železarne).

Odgovorni urednik
Franc Konobelj-Slovenko

Kaj pa jezik naš slovenski?

»Brez masovnega drsanja ne bo kvalitete«.

»Sprejeli so na znanje informacijo direktorja sektorja za ekonomiko o finančnem rezultatu...«

»Ali je mogoče potrebno, da... sprejememo še kakšne mere. Nimamo namena da v tem članku predlagamo še kakšne posebne mere.«

»Naj nam v tem pomaga grob prikaz posledic...«

Vsi navedki so iz 49. številke Železarja z dne 12. decembra 1969. Prva dva samo potrjujeta našo vsestransko ljubezen do tujk, pa naj bo to že na kateremkoli področju družbenega življenja, z drugima dvema pa je huje.

Če Srbi na vsakem koraku »preduzimajo mere«, potem je to čisto v redu in prav, kajti ta »mera« v njihovem besednjaku pomeni »ukrep«. Tisto pač, kar nameravaš storiti, da bi nekaj preprečil ali kaj drugega izboljšal. Slovenske mere pa so samo dolžinske, votle, pa mere za uteži. Najbrž bomo z napredkom sodobne znanosti dobili še druge ali pa smo jih že, vendar bo »mera« pri nas pomenila vedno nekaj, kar se da izmeriti. In zakaj bi morali »sprejemati mere«, če pa lahko »še kaj storimo«?

Beseda »grob« se v našem vsakdanjem govoru tako pogosto ponavlja, da se nič več ne zavedamo njene nemškosti. »Grob« v nemščini pomeni »surov« s številnimi pomenskimi odtenki, kakor jih pozna ta izraz tudi v našem jeziku. »Grob prikaz« bi bil torej »površen, delen, neobdelan prikaz«. Ali pa bi stavek lahko povedali tudi takole:

»Pomagajmo si pri tem z nekaterimi podatki o posledicah...«

Dalje sem v isti številki Železarja bral:

»Število ključavničarjev se manjša, bolovanja in nezgode se večajo.«

Pisec je najbrž hotel povedati, da število bolezenskih dopustov in nezgod pri delu narašča. Najlepšo razlago o pomenu glagola »večati se« najdemo v Aškerčevi Ponočni potnici:

»In žena vzravna se, glej, večja se, raste, ves čoln že skoraj je poln.«

- sic

Delovni dogovor atletov

Nedavno so se zbrali atleti na delovno konferenco, na kateri so obravnavali rezultate svojega dela v letošnji sezoni in se dogovorili za delo in cilje, ki jim bodo skušali uresničiti v sezoni 1970.

Najprej so podelili 39 kolajn atletom in atletinjam, ki so si jih priborili na atletskem tekmovanju za prvenstvo Jesenic, ki je bilo 28. oktobra letos.

Predsednik AK je nato podal poročilo, iz katerega povzemamo nekatere ugotovitve, dosežke in naloge v prihodnje.

V letošnji sezoni so naši atleti nastopali na 18 različnih tekmovanjih po Sloveniji in celo v Subotici. V Sloveniji so tekmovali v naslednjih mestih: Kranju, Ljubljani, Trbovljah, Novem mestu, Ravnah, Tolminu, Novi Gorici, Mariboru ter v Kamni gorici in Križah pri Trzinu.

Doma smo izvedli 9 atletskih prireditev, kar je razmeroma precej, če upoštevamo, da je bilo igrišče nared šele v začetku septembra oziroma koncem avgusta.

Jedro atletov in atletinjk kluba je ostalo iz leta 1968. Povsem naravno pojav nas spremlja z osipom. Nekateri odidejo, drugi se vključijo. V tem procesu si atletika utira pot vztrajno in zavzeto. To naj bo vodilo tudi v prihodnje.

Od izvedenih atletskih prireditev doma velja omeniti nekatere, ki so posebno dobro uspele. Gre za štafetni tek za Zupanov memorial, ki je postal tradicionalen. Ta atletska prireditev je vsako leto ena najbolj množičnih in privablja številne prijatelje atletike.

Druga, ki je bila, rekli bi naša osrednja atletska prireditev, je bil miting v počastitev stoletnice Železarne. Predstavila se nam je skoraj vsa slovenska atletska elita. Take reprezentativne atletske prireditve bi kazalo organizirati tudi v prihodnje, ker so hkrati najboljše propaganda za atletiko. Za to odlično udeležbo je mnogo prispevala AZS, ki je atletskim kolektivom Slovenije

priporočila nastop na Jesenicah.

Letošnjo sezono smo imeli dve srečanju s Kamnogoričani, s katerimi nas vežejo enaki cilji in smotri, to je razvijati in popularizirati atletiko.

Prav tako smo nadaljevali že utrjeno sodelovanje z ŽIC in osnovnimi šolami. V teh šolskih zavodih je bodočnost naše atletike in se bo potrebno prizadevati, da to sodelovanje še poglobimo.

Zadovoljni smo lahko z razumevanjem, ki ga kažejo do atletike športni forumi in ostali na Jesenicah.

V prihodnje bo potrebno programsko zasnovati naše cilje v sezoni 1970 in izdelati srednjeročni program razvoja jeseniške atletike. Za leto 1970 bi bilo prav, da bi bila naša naloga, da presežemo uspehe, dosežemo v letu 1969 tako pri posameznikih kot v ekipnih tekmovanjih v kategorijah mlajši mladinci in mladinke. Za uresničitev tega cilja moramo misliti že pri zimski vadbi. Prav bi bilo, če bi si tudi posamezniki osebno obvezali, kaj želijo in morajo doseči v novi sezoni. Tako zasnovane naloge in cilje se da doseči z izdelanimi programi vadbe za posameznike in s pogosto kontrolo oziroma merjenjem njihovih dosežkov.

To merjenje in kontrole bi kazalo izvajati s pogostimi tekmovanji v lokalnem merilu, npr. z ŽIC, gimnazijo ali SZD Jesenice.

AK naj daje več iniciative v ŽIC in OŠ, da se ŠSD bolj aktivno usmerijo na udeleževanje v atletiki. V zasno-

vah in ciljih za leto 1970 bi se morali posebno prizadevati, da pridobivamo talente zlasti za tehnične discipline. V metih in skokih smo z atleti in atletinjami številčno šibki.

Skratka, gre za to, da se že v zasnovah programa klubske aktivnosti v letu 1970 določi možne cilje, to je, v katerih disciplinah imamo objektivne pogoje, da se uvrstijo v republiški finale naši starejši ali mlajši mladinci in mladinke.

Na podoben način bi kazalo izdelati srednjeročni program razvoja jeseniške atletike do leta 1974.

Če bomo hoteli gojiti celoten repertoar atletskih disciplin, bo jeseniška atletika morala dobiti nov in ustrezen stadion vsaj v nekaj letih.

Vedno bolj je očitno, da z atletiko ne moremo naprej, če se z ustreznim urnikom ne uredi uporaba igrišča in drugih objektov za posamezne klube. Za novo sezono bo potrebno to vprašanje urediti, če hočemo pristopiti k resnemu in bolj načrtnemu delu. Prav bi bilo, če bi nam pri tem pomagala tudi uprava ŠD.

Sprejeli so naslednje sklepe:

— Okrepiti bo potrebno tehnično komisijo, ki naj bo v prihodnje osnovni nosilec dejavnosti kluba.

— Razširiti je potrebno sodniški zbor in v ta namen pritegniti čim več kandidatov in v zimskih mesecih izvesti tečaj za sodnike z zaključnim izpitom.

— Poiskati dodatne finančne vire s pridobitvijo ene od delovnih organizacij za prevzem patronata.

— Zavzeto delo naj bo tudi na področju splošne in družbene vzgoje mladih v klubu.

Želimo, da bi AK uspel v svojih nadaljnjih prizadevanjih.

rn —

Obvestilo

Člane kolektiva obveščamo, da smučarska vlečnica v Mojstrani že obratuje in sicer vsak dan od 9. ure dalje. Dostop na smučišče je možen tudi z avtomobili po novi cesti. Člani kolektiva železarne Jesenice lahko nabavijo vozovnice za vlečnico s 30 % popustom na sindikatu železarne Jesenice.

Komisija za športno rekreacijo

Smučišče pri strelišču

Že lani so pri strelišču heroja Tomaža Verdnika pričeli urejati smučišče za nočno smučanje. S prostovoljnim delom in samoprispevki so poleti opravili zemeljska dela. Smučarsko društvo Jesenice pa je s pomočjo gospodarskih organizacij postavil 200 m dolgo vlečnico tipa »Stemag«.

Uredili in položili so tudi kabel za razsvetljavo, na tri drogeve pa so pritrdili 10 reflektorjev. Celotna dela so že pri kraju, smučišče je že doživelo uradno otvoritev, toda neugodne snežne razmere ne dovoljujejo, da bi se naši sodelavci lahko spuščali po tem smučišču.

- ne

Prenovljena žičnica v Mojstrani

V Mojstrani so lansko leto zgradili na severnih obronkih Mežaklje 600 m dolgo žičnico — vlečnico. Ta objekt je last Turističnega društva Mojstrana, pomagali pa so jo graditi predvsem športni delavci Mojstrane. S tem prepotrebni objektom v tem delu Gorenjske, se je močno razvilo rekreacijsko smučanje, precej pa je pripomogel tudi k razvoju tekmovalnega športa. Z obratovanjem vlečnice lani niso bili zadovoljni. Prišlo je večkrat do nezaželenih zastojev. Vse te pomanjkljivosti

so v letošnjem poletju odstranili, podaljšali vlečno vrvo ter uredili zgornjo izstopno postajo, izravnavali in razširili pa so tudi smučišče. Pod smučiščem so uredili veliko parkirišče za osebne avtomobile. Izgradnjo novega mostu na odcepu ceste I. reda Jesenice — Kranjska gora pa bo do stop do tega objekta mnogo lažji. Motorizirani smučarji bodo tako lahko prišli do žičnice z dveh strani skozi vas Mojstrano in prek novozgrajenega mostu čez Savo.

- en

Občni zbor nogometnega kluba Jesenice

V ponedeljek, 22. decembra ob 17. uri bo v sejni sobi športnega društva na Jesenicah občni zbor nogometnega kluba. Odbor nogometnega kluba je pripravil obširno poročilo, iz katerega je razvidno, da je prvo moštvo v minuli sezoni odigralo 33 tekem, mladinci 10 in pionirji 8. Sledilo bo še poročilo o finančnem stanju ter gospodarjenju v klubu, razpravljali pa naj bi še o izgradnji nogometnega igrišča in drugih problemih. Še posebej nameravajo poudariti potrebo, da dobijo možno igrišče in, da se uredi okolica.

Zabeleženo na treningu francoskih tekmovalcev zveznega razreda

(Nadaljevanje in konec)

KARAKTERISTIKE ZAVOJA

Malo pred vratci je smučar v popolnem ravnotežju na spodnji smučki. Sledi odziv na zgornjo, to se pravi prenos teže na smučko, ki v tem trenutku postane zunanja. Obenem izvede L'avalement, to je potisk nog izpod sebe naprej in spodnji del telesa se začne obračati pod relativno mirnim zgornjim delom. V prevodu ta beseda pomeni požiranje. Smučar s spodnjim delom telesa ublažuje kotanje in vzbokline.

Vodenje je najvažnejši del zavoja. Popolno ravnotežje na zunanji smučki in enakome-

ren pritisk na rep zunanje zagotavlja ohranitev hitrosti. Sedeč položaj omogoča vse že prej navedene prednosti.

Zavoj mora biti zaključen popolnoma na spodnji nogi, da v vožnji po prečnici ni potrebna nobena korekcija smeri.

Ob tej priliki bi pojasnil veliko napako, ki jo dela ogromno naših tekmovalcev. Ko smučar preide vpadnico, se odrine z notranjega robnika zunanje smučke, na kateri je vsa ta teža navznoter, prenese težo na notranjo nogo in priključi spodnjo. Ta način se uporablja le v idealnih snežnih razmerah in še to le v blagih zavojih. Če pa je smučar v trenutku odriva

nagnjen v zavoj, torej je večina teže na notranji smučki, odrivna noga sune v prazno. Pride do bočnega drsenja po notranji smučki, zaradi običajne izgube ravnotežja sledi lovljenje na različne načine, navadno pa ponovno odrivanje od spodnje smučke. Vse to se dogaja v vožnji po prečnici, ko naj bi tekmovalec čim hitreje drsel, tako pa izgublja hitrost in zapravlja po nepotrebnem mišično moč. Zaradi velikega napora ima tekmovalec občutek, da bo rezultat dober, na svoje razočaranje pa ugotovi, da je moč porabil za zaviranje in ne za pospeševanje.

Še o l'avalementu

Pri nas vidimo veliko tekmovalcev, ki skušajo smučati na ta način. Prvič je za to potrebna velika fizična moč, predvsem pa vzdržljivost, ki jo smučar v glavnem dobi z

velikim številom prevoženih kilometrov, ker večina ne obvlada dobro tehnike, se pogosto zgodi, da smučar pade nazaj. Smučji je treba držati močno povprek na strmino, ker le tako dobi močno podporo za potisk smučji izpod sebe naprej. Potreben je pravočasen nastavek robnikov za vzpostavitev poprej izgubljenega ravnotežja, kar je služilo pospeševanju. Jasno je, kaj se zgodi, če nastavka ni. Izredno važna dominantna obremenitev zunaj smučke. Pri zavoju pride do močnega sukanja spodnjega dela telesa, ker so bile smučji postavljene popolnoma horizontalno. Obstaja velika nevarnost robljenja z notranjim robnikom zgornje smučke, sploh kadar smučar izgubi stik s podlago in skuša čimprej nastaviti robnike.

Centrifugalna sila vleče smučarja ven iz zavoja. Temu

se zoperstavlja z nagibom navznoter. Če se odkloni v bokih in kolenih, pada največji pritisk na notranji robnik zunanje smučke, ki zaradi primerne nastavke ne zdrzava. Veliko tekmovalcev pa se nagiba navznoter z zgornjim delom telesa. Smučke niso dovolj na robnikih in zaradi velike mase telesa malo obremenjene smučji bočno drsijo. Zavoj je sicer zelo lep, vendar predolg. Oblak dvignjenega snega opozarja na zaviranje. Idealno je, če se za smučarjem pozna le ozka, kot smučji široka črta.

Delo rok

Glavni namen vbadanja palic je ohranjanje stranskega ravnotežja. Roke so vedno v isti višini. Pretirano mahanje z rokami je običajno odraz napak, v kolikor ne gre za oponašanje katerega od vzorikov smučarja.

Janez Šmitek

Prva tekma na Pokljuki

V odsotnosti Mlinarja, Dornika, Kalana ter članice Gruškove je bila v nedeljo dopoldan prva smučarska tekma v letošnji sezoni v smučarskih tekih. Organizator je bil TVD Gorje, ki je svojo dolžnost lepo opravil. Po hudih bojih so smučarji tekači pokazali, da so letos odlično pripravljene na novo sezono. Sredi pozornosti pa je bil tek članov na 12 km. Zmagovalec v tej konkurenci je postal Ravenčar Krpač. Pri starejših mladincih, katerih je nastopilo 13, je bil zanesljivo prvi varovanec Lovra Zemve Šimnic. Pri mlajših mladincih pa je presenetljivo med 30 tekmovalci osvojil prvo mesto Burger. Mladinke so nastopile le štiri, prva pa je bila Pristova iz Gorij. Med pionirji, ki

so tekli le 3 km, pa je zmagal Jeseničan Smolej.

REZULTATI:
ČLANI: 1. Krpač (F) 38:42,2, 2. Zupan (G) 38:49,5, 3. Bavče (F) 39:02,8.

CLANICE: 1. Grilc (L. na P.) 23:21,2, 2. Bavče (F) 23:54,2.

STAREJŠI MLADINCI: 1. Šimnic (G) 18:59,2, 2. Gorenšek (F) 19:50,0, 3. M. Jelenc (Trbovlje) 20:18,4, 4. Rožic (Jesenice) 20:40,0.

MLAJŠI MLADINCI: 1. Burger (R) 12:54,8, 2. Ogrin (F) 12:55,8, 3. Tajnikar (Jesenice) 12:58,5.

MLADINKE: 1. Pristov (G) 15:57,6, 2. Rode (I) 16:16,2, 3. Kordež (T) 16:44,0.

PIONIRJI: 1. Smolej (Jesenice) 15:02,2.

-ne

IX. pokal Vitranc že januarja

Stalni organizacijski komite pokal Vitranc ima že polne roke dela, to pa zato, ker bo ta prireditev letos že meseca januarja v Kranjski gori. Poleg rednega dela pa se organizatorji prizadevajo, kje dobiti denar za to prireditev, ki je največji smučarski dogodek pri nas. Letošnje tekmovanje bo zanimivo še posebno zato, ker ga bo prenašala jugoslovanska televizija in evrovizija. Dolgo časa niso vedeli, ali jim bo uspelo pri-

praviti smučišče tako kot je zahteval delegat FIS g. Platnar. S pomočjo občinske skupščine Jesenice je bil ta problem rešen pravočasno in že je prišlo privoljenje, da se tekma lahko izpelje. Kakor vsako leto, tako bo tudi letos prišlo v Kranjsko goro precejšnje število tekmovalcev, med katerimi ne bo manjkalo znanih imen. Vsi bodo nastanjeni s celotnim štabom vred v hotelih Kranjske gore.

-ne

Pričetek sankajske sezone

V nedeljo 21. decembra začne s tekmovalno sezono tudi sankajski klub Jesenice. Na prvem tekmovalnem, kjer se bodo pomerili sankajci, je **KLUBSKO PRVENSTVO**. Tekma bo na cesti Plavški rovt — Erlihova žaga s pričetkom ob 9. uri. Tekmovalna proga je povsem naravna, njena dolžina pa znaša 850 m, s poprečnim padcem 16 %. Naslov klubskih prvakov bodo branili v skupini tekmovalnih sank pri mladincih Brane Štefelin, pri članih Maks Klinar, v skupini navadnih sank pa pri članih Drago Dokl.

Program kluba za sezono 1969/70 obsega še naslednja tekmovanja:

28. 12. 1969 — XIV. mednarodno tekmovanje za prehodni pokal mesta Jesenic — tekmovalne sanke,

18. 1. 1970 — I. republiško prvenstvo na naravnih progah za tekmovalne sanke,

22. 2. ali 8. 3. 1970 — jubilejno mednarodno tekmovanje ob 15-letnici ustanovitve kluba — tekmovalne sanke.

Najpomembnejša prireditev bo tekmovanje ob 15-letnici ustanovitve kluba, ker bo 27. 1. 1970 minilo 15 let od ustanovitve občnega zbora sankajskega kluba Jesenice.

Datum za izvedbo občinskega prvenstva v sankanju — navadne sanke in prvenstva železarne Jesenice v sankanju — navadne sanke še nista določena. Obe tekmovanji pa se bosta morali izvesti do 1. fe-

bruarja 1970, ker je 7. 2. v Bohinju tekmovanje delovnih kolektivov Slovenije v sankanju — navadne sanke, 8. 2. pa

v Selcah nad Škofjo Loko IV. republiško prvenstvo v sankanju z navadnimi sankami. J. J.

Kokalj — Bled republiški prvak

Na drsališču Podmežakljo je bil v nedeljo dopoldan odigran tretji del tekmovanja prve lige v kegljanju na ledu. Po tem tekmovalnem so proglasili republiškega prvaka za leto 1969. Prvo mesto je osvojila ekipa Kokalj z Bleda, druga je ekipa Drinovec Jesenice, tretja Rozman — balinarski klub Jesenice.

Iz prve lige so v okviru tega tekmovanja izpadli: SGP Sava Jesenice ter ekipa Šapek Jesenice. Nova člana prve lige pa sta postala PGD Bled in Langus Jesenice. Prva liga še naprej šteje 11 članov, druga pa 13.

Najboljši s tega prvenstva so se uvrstili v državno re-

prezentanco, ki nas bo meseca januarja zastopala na evropskem prvenstvu. Prvih pet ekip se bo pripravljalo na to tekmovanje po posebnem urniku, kakor nam je povedal predsednik Keglaške zveze Slovenije v kegljanju na ledu Edi Cenček, da še ni točno določeno, koliko ekip bo nastopilo na evropskem prvenstvu. Kot prireditelji imamo pravico poslati v boj za točke pet ekip.

REZULTATI: 1. Kokalj — Bled, 45 točk, 2. Drinovec — Jesenice, 38 točk, 3. Rozman, balinarski klub Jesenice, 37 točk, 4. Kos — Jesenice, 34 točk, 5. Petraš — Kranjska gora, 33 točk.

-ne

Za boljše sodelovanje

Pred derbi tekmo zvezne hokejske lige v soboto zvečer med Jesenicami in ljubljansko Olimpijo, je bil nevezan razgovor predstavnikov obeh klubov. Med prijateljskim razgovorom, ki je trajal precej časa, so izmenjali mišljenja o bodočem delu in sodelovanju med obema kluboma. Ob koncu razgovora pa je

predsednik Puterle izročil predsedniku Talarju znesek 2.000 N din kot simbolični prispevek k začetni akciji za gradnjo strehe nad drsališčem. Predsednik gospodarsko-finančne komisije Aljančič pa je priložil še prostovoljne prispevke funkcionarjev kluba v znesku 300 N din.

-ne

NOVI VOZNI RED JESENICE — PLANINA IN NAZAJ

PLANINA POD GOLICO — JESENICE

POSTAJE	1 V	2 V	3 NPZ	4 V	5 NPZ	6 NP	7 V	8 NPZ	9 V	10 V	11 V
PLANINA pod Golico	5.10	7.00	8.00	9.00	10.00	11.30	13.05	16.00	17.10	18.30	21.15
Transformator	5.13	7.03	8.03	9.03	10.03	11.33	13.08	16.03	17.13	18.33	21.18
Prihodi	5.16	7.06	8.06	9.06	10.06	11.36	13.11	16.06	17.16	18.36	21.21
Zerjavec	5.21	7.11	8.11	9.11	10.11	11.41	13.16	16.11	17.21	18.41	22.25
Zdravstveni dom	5.26	7.16	8.16	9.16	10.16	11.46	13.21	16.16	17.26	18.46	22.31
Pod Mirco	5.27	7.17	8.17	9.17	10.17	11.47	13.22	16.17	17.27	18.47	22.32
Železniška postaja	5.28	7.18	8.18	9.18	10.18	11.48	13.23	16.18	17.28	18.48	22.33
Trg Toneta Čufarja	5.29	7.19	8.19	9.19	10.19	11.49	13.24	16.19	17.29	18.49	22.34
JESENICE — železarna	5.31	7.21	8.21	9.21	10.21	11.51	13.26	16.21	17.31	18.51	22.36

JESENICE — PLANINA POD GOLICO

POSTAJE	1 V	2 NPZ	3 V	4 NPZ	5 NP	6 V	7 V	8 NPZ	9 V	10 V	11 V
JESENICE — železarna	6.15	7.30	8.30	9.30	10.30	12.30	14.15	16.30	18.00	20.30	22.10
Trg Toneta Čufarja	6.17	7.32	8.32	9.32	10.32	12.32	14.17	16.32	18.02	20.32	22.12
Železniška postaja	6.18	7.33	8.33	9.33	10.33	12.33	14.18	16.33	18.03	20.33	22.13
Pod Mirco	6.19	7.34	8.34	9.34	10.34	12.34	14.19	16.34	18.04	20.34	22.14
Zdravstveni dom	6.20	7.35	8.35	9.35	10.35	12.35	14.20	16.35	18.05	20.35	22.15
Zerjavec	6.25	7.40	8.40	9.40	10.40	12.40	14.25	16.40	18.10	20.40	22.20
Prihodi	6.30	7.45	8.45	9.45	10.45	12.45	14.30	16.45	18.15	20.45	22.25
Transformator	6.33	7.48	8.48	9.48	10.48	12.48	14.33	16.48	18.18	20.48	22.28
PLANINA pod Golico	6.36	7.51	8.51	9.51	10.51	12.51	14.36	16.51	18.21	20.51	22.31

OPOMBA: V = vozi vsak dan; NP = vozi v nedeljah in praznikih celo leto;

NPZ = vozi v nedeljah in praznikih od 15. XII. do 15. III.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

20. in 21. decembra šp. barvni CS film NJENA ZADNJA PESEM, v režiji Juana de Orduna, v glavni vlogi Sarita Montiel, ob 17. in 19. uri.

22. decembra amer. barvni CS film NA SVIDENJE PUNČKA, v režiji Kena Hughesa, v glavni vlogi Nancy Kwan, ob 17. in 19. uri.

23. in 24. decembra amer. barvni film PO SLEDI ZLOČINA, v režiji Gordona Douglasa, v glavni vlogi Frank Sinatra, ob 17. in 19. uri.

25. decembra amer. barvni CS film SWINGERI, v režiji Georga Sidneyja, v glavni vlogi Ann Margret, ob 17. in 19. uri.

26. decembra amer. barvni CS film POČITNICE V KALIFORNIJI, v režiji Normana Tauroga, v glavni vlogi Elvis Presley, ob 17. in 19. uri.

27. decembra amer. barvni film ČRNA MORA, v režiji Roberta Hartforda, v glavni vlogi Johna Turnera, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVZ

20. in 21. decembra amer. barvni film PO SLEDI ZLOČINA, ob 18. in 20. uri.

22. in 23. decembra španski barvni CS film NJENA ZADNJA PESEM, ob 18. in 20. uri.

24. decembra amer. barvni CS film SWINGERI, ob 18. in 20. uri.

25. in 26. decembra franc. barvni CS film PET FANTOV ZA SINGAPUR, ob 18. in 20. uri.

27. decembra amer. barvni CS film REVOLVERAŠ Z RDEČE REKE, ob 18. in 20. uri.

Kino ŽIROVNICA

21. decembra ital. franc. barvni CS film OKOVI GROZE.

24. decembra šp. barvni CS film NJENA ZADNJA PESEM.

28. decembra franc. barvni CS film PET FANTOV ZA SINGAPUR.

Kino DOVJE

20. decembra ital. franc. barvni CS film OKOVI GROZE.

21. decembra švedski film JAZ ŽENA.

25. decembra španski barvni CS film NJENA ZADNJA PESEM.

27. decembra franc. barvni CS film PET FANTOV ZA SINGAPUR.

Kino KRANJSKA GORA

20. decembra amer. barvni CS film HLADNOKRVNI KAZNJENEC.

2. decembra franc. barvni CS film PET FANTOV ZA SINGAPUR.

25. decembra amer. barvni film PO SLEDI ZLOČINA.

27. decembra španski barvni CS film NJENA ZADNJA PESEM.

Kino DELAVSKI DOM

JAVORNIK

20. decembra švedski film JAZ ŽENA, ob 19. uri.

21. decembra amer. barvni CS film NA SVIDENJE PUNČKA, ob 17. uri.

21. decembra amer. barvni CS film HLADNOKRVNI KAZNJENEC, ob 19. uri.

24. decembra franc. barvni CS film PET FANTOV ZA SINGAPUR, ob 19. uri.

27. decembra amer. barvni film PO SLEDI ZLOČINA, ob 19. uri.

Svet zavoda RADIA JESENICE sporoča nove cene uslug:

Reklamna objava (vrstica po formatu A-4)	5 N din
Enkratna objava družbeno politič. organ.	10 N din
Razpisi prostih delovnih mest	70 N din
Reklame z zvočnimi efekti (minuta)	50 N din
Kolektivne čestitke organizacij	70 N din
Čestitke poslušalcev (glasbeni komad)	15 N din
Osmrtnice — zahvale	10 N din
Nove cene veljajo od 1. januarja 1970.	

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi dragega moža, brata in strica

FRANCA BOHINCA

se iskreno zahvaljujemo primariju dr. Brandstetterju, dr. Vidaliju in strežnemu osebju za dolgotrajno zdravljenje in lajšanje bolečin. Iskreno se zahvaljujemo godbi na pihala in pevcem za ganljive žalostinke ter vsem, ki so ga spremili na zadnji poti. Posebna zahvala tudi kolektivu valjarne žice za denarno pomoč.

Zalujoči žena in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru elektrodne oddelka se najlepše zahvaljujem za darilo oziroma za čestitko

Ruža Drobič

Gledališče

SREDA, 24. 12. 1969 ob 15. uri B. Čebulj: JANKO IN METKA — premiera, režija: Jože Tomazič, scena: Bojan Čebulj

Predstava za vzgojno varstvene ustanove in za izven.

PETEK, 26. 12. 1969 ob 15. in 17. uri B. Čebulj: JANKO IN METKA — Gostovanje v kinu v Kranjski gori

SOBOTA, 27. 12. 1969 ob 15. uri B. Čebulj: JANKO IN METKA — Gostovanje v Mojstrani.

OBVESTILO

Oddelek za splošne zadeve Skupščine občine Jesenice obvešča lastnike motornih vozil, da so dolžni po 13. členu pravilnika o registraciji motornih in priklopnih vozil (Uradni list SFRJ št. 20/67) zahtevati podaljšanje veljavnosti registracije pred potekom roka, do katerega velja prometno dovoljenje.

Podaljševanje registracije bo vsak delovni dan v pisarni oddelka za splošne zadeve (soba št. 10) od 7. do 15. ure, ob sredah od 7. do 12. ure in od 14. do 19. ure.

Lastniki motornih vozil bodo lahko vse opravili na kraju registracije (vplačilo cestne pristojbine, obveznega zavarovanja in takse).

Lastnikom ali uporabnikom motornih vozil, ki v zakonitem roku ne bodo zahtevali podaljšanja registracije, bomo odvzeli evidenčne tablice in vozila črtali iz evidence motornih vozil.

Iz pisarne
oddelka za splošne zadeve
SOB Jesenice

ZAHVALA

Ob bridki izgubi naše ljubljene mame

CECILJE DERNIČ

se iskreno zahvaljujemo dr. Mencingerju za njegovo požrtvovalnost, s katero ji je lajšal bolečine in trud, da bi jo še dolgo ohranil pri življenju.

Prisrčna hvala Pavli Vovkovi, družinam Ravniki in Brečko za nesebično pomoč.

Lepa hvala vsem sosedom, prijateljem in znancem, ki so darovali vence in cvetje, nam izrekli sožalje in sočustvovali z nami v težkih trenutkih. Hvala tudi pevcem za prelepe žalostinke.

Se enkrat vsem in vsakemu posebej prisrčna hvala.

Zalujoči: mož Janez, hčerka Cilka z možem Francetom in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru HVŽ se iskreno zahvaljujem za nakazano denarno pomoč v času mojega bolovanja, ker mi je bila zelo dobrodošla.

Vinko Legat

ZAHVALA

Ob izgubi naše ljubljene žene in mame

URSULE KISOVEC

se iskreno zahvaljujemo primariju dr. Brandstetterju, dr. Rosensteinovi za zdravljenje njene dolgotrajne bolezni.

Zahvaljujemo se pevcem z Javornika za žalostinke, voznikom osebnih avtomobilov za dragoceno uslugo, vsem znancem ter sosedom za pozornost, kakor tudi darovalcem vencev in cvetja in vsem, ki so jo spremili na zadnji poti.

Zalujoči: mož, hčerka in sinovi z družinami.

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru strojnih delavnic se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila med dolgotrajno boleznijo zelo dobrodošla.

Rudi Buh
strojne delavnice

Pravila igre za hokej na ledu

(Nadaljevanje)

Zapuščanje klopi za igralce ali klopi za kazni

a) Igralec, ki zapusti klop za kazni med preprirom na ledu, je kaznovan z disciplinsko kaznijo.

b) Kaznovani igralec ne sme zapustiti klopi za kazni, razen ob koncu vsake tretjine ali po izteku kazni.

c) Če kaznovani igralec zapusti klop za kazni pred iztekom kazni, pa ne sodeluje v preprirom na drsališču, je kaznovan z dodatno malo kaznijo ne glede na to, če igra teče ali ne. To kazen bo odslužil takoj po izteku svoje še neiztečene kazni.

d) Če kaznovani igralec zapusti klop za kazni med prekinitvijo igre, sodeluje v pre-

piru, dobi malo kazen in dodatno še disciplinsko kazen, ki jo odsluži takoj po izteku svoje še neiztečene kazni.

e) Če kaznovani igralec zapusti klop za kazni pred iztekom svoje kazni, mora leto časaomerilec kazni javiti sodniku.

f) V primeru, da se igralec vrne na drsališče pred iztekom svoje kazni zaradi napake časomerilca kazni, mora na klop le za neiztečeni čas svoje kazni.

g) Če je igralec napadajočega moštva v posesti ploščice v takem položaju, da med njim in nasprotnikom vratarjem ni drugega nasprotnika in ga v takem položaju ovira nek igralec, ki je nepravilno vstopil v igro, sodnik dosodi kazenski strel pro-

ti moštvu, ki je povzročilo prekršek.

h) Vsak vodja, tehnični vo-

Cross-checking

dja ali trener, ki brez dovoljenja sodnika vstopi na drsališče po začetku igre je avtomatično suspendiran, sodnik ga napoti v slačilnico za preostali čas igre, ter pošlje popolno poročilo odgovorni zvezi za nadaljnji postopek.

i) Če se kaznovani igralec vrne na drsališče iz klopi za kazni pred iztekom svoje kazni po lastni krivdi ali zaradi napake časomerilca za kazni, se zadetek, ki bi ga doseglo njegovo moštvo, medtem, ko je nepravilno na drsališču, ne prizna. Kazni pa, ki so izrečene enemu ali drugemu moštvu se odslužijo kot pravilno dosojene kazni.

j) Če igralec nepravilno vstopi v igro s svoje klopi za igralce, pa v času njegove nepravilne prisotnosti na ledu njegovo moštvo doseže zadetek, se ta zadetek ne prizna, toda kazni, ki so izrečene enemu ali drugemu moštvu, se odslužijo kot pravilno dosojene kazni.

Nadlegovanje uradnih oseb

a) Igralec, ki se dotakne ali drži sodnika ali kako drugo manj pomembno uradno osebo z roko ali palico, ali namerno spodtakne ali napade s telesom uradno osebo, avtomatično dobi disciplinsko kazen igre za drugi prekršek v isti igri. Zamenjava je dovoljena takoj. (Opomba: Časomerilec za kazni javi sodniku, ko igralec dobi svojo drugo disciplinsko kazen v isti igri).

b) Igralec, vodja, tehnični vodja ali trener, ki nadleguje, poškoduje ali poskuša udariti ali poškodovati uradno osebo, je avtomatično suspendiran, sodnik ga napoti v slačilnico za preostali čas igre, ter pošlje popolno poročilo odgovorni zvezi v nadaljnji postopek.

(Se nadaljuje)
VaCe

Dogodki zadnjih dni na ledu

V derbiju, ki je na jeseniške tribune v letošnji sezoni privabil okrog 6.000 gledalcev, so igralci Olimpije nastopili oslabljeni brez Juga in Hitija. Jeseničani so sicer nastopili v popolni postavi, vendar je tudi njihove moči že načela gripa.

Že takoj v začetku srečanja so se pričeli nevarni prizori za oba vratarja. Najprej je Knez v 2. minuti zaustavil nevaren strel Beravs, takoj za tem pa je zamudil priložnost Žbontar. V 5. minuti smo videli prvi gol, za katerega ima največ zaslug Franci Smolej, ki je Ljubljancem odvzel ploščico, jo podal Tišlerju, ta pa branilcu Janu, ki je s strelom v desni spodnji kot matiral Galeta. V 6. minuti je prišlo do prve izključitve. Zaradi medsebojnega obračunavanja sta na kazensko klop odšla Tišler in Seme. Ves čas prve tretjine je bila igra zelo dinamična. Kljub temu, da so neodgovorni gledalci Galetu pred noge metali čevlje in kravate, ga to ni spravilo s tira, da ne bi sijajno branil. Kljub premoči Jeseničanov in njihovim stalnim strelom na gol, to tretjino ni prejel nobenega zadetka več.

Drugo tretjino je že začel rahlo naletavati sneg, ki je vedno bolj oviral zanimive akcije. Domačini so že takoj v začetku pritisnili. Felc je bil sam pred Galetom, Tišler je strahovito streljal od daleč, Gale pa je hladnokrvno branil. Napadi domačinov so se vrstili, zadetka pa ni bilo. Ob tej premoči je popustila budnost obrambnih igralcev Jesenic in zmeraj nevarni Slavko Beravs je sam drsal proti Knezu. Toda Knez se ni dal in z uspešno obrambo je prvič dokazal, da ni slabši od Galeta. V tem delu igre so imeli Ljubljanci še dve idealni priložnosti. Svetlin je v 10. minuti zadel vratnico, v 13. minuti pa je bil Beravs spet sam pred Knezom in spet je Knez ostal nepremagan. Čeprav so bili Jeseničani ves čas v premoči, Olimpija pa je imela redke, toda izredne priložnosti, v tej tretjini nismo videli gola.

Zadnji del tekme je bil še posebno zanimiv, čeprav je vedno gostejši sneg prekril marsikatero kombinacijo. Jeseničani so bombardirali Galetov gol, Gale pa je branil kot ni na Jesenicah še nikoli doslej. Šele v 9. minuti ga je ukanil Smolej, ki je dosegel zadetek iz gneče pred golom. Le tri minute kasneje je bil uspešen še Tomaž Košir. Temu zadetku pa je botroval tudi Gale sam. Še enkrat, v 14. minuti bi lahko Beravs spremenil rezultat, toda že v tretje je bil nemočen pred izrednim Knezom. Gostje so dosegli častni zadetek v 15. minuti. V snežnem meteu, v katerem se je ploščica le še slabo videla, je iz daljave streljal Savič, tik pred vrati je smer ploščice spremenil Puterle in Knez je bil brez moči. Olimpiji se je ootem ponudila še ena pri-

ložnost, toda Knez je prodor Petača ubranil.

Konec tekme, ki sta ji največji lesk dajala najboljša jugoslovanska vratarja, so gledalci pozdravili z burnim navdušenjem.

Istega dne sta se v Ljubljani pomerili Slavija in Kranjska gora. Tekma je bila zelo pomembna za oba tekmece, posebno še, ker je v Beogradu Partizan nepričakovano premagal Medveščaka in si tako pridobil dve nepričakovani točki, zelo pomembni v borbi za obstanek v družbi najboljših.

Moštvo je vedelo, da se bo treba pošteno boriti za zmago, ni pa slutilo, da bodo pri tem Slaviji priskočili na pomoč tudi drugi sodelavci. O tej tekmi je trener Kranjske gore Dušan Brun povedal takole: »Tekmo smo začeli s tremi napadi, ker pa je težak zrak zelo motil nekatere igralce, smo kmalu nadaljevali le z dvema napadoma. Naši igralci so imeli veliko tremo in zato kljub temu, da so bili boljši, niso in niso znali doseči gola. Poleg tega pa se mi je zdelo, da je vse zrežirano tako, da bi Slavija morala dobiti ali igrati vsaj neodločeno. Saj sta sodnika včasih kar brez vzroka izključevala igralce Kranjske gore, posebno še iz prvega napada, saj je znano, da je prvi napad glavna udarna moč Kranjske gore. Dva igralca Kranjske gore sta dobila po deset minut disciplinske kazni. Škerjanc na primer zato, ker takrat, ko je bil izključen za dve minuti, pri zapisnikarju ni povedal svoje številke in je zapisnikar Pavletič zahteval zanj disciplinsko kazen.«

V 16. minuti je povedal Poljanšek, druga tretjina pa je minila brez golov. Zadnjo tretjino je pri Kranjski gori skoraj ves čas igral samo prvi napad. Boškovič je v 1. minuti tretjine izenačil, Pipan pa je v 7. minuti spet povedal Kranjsko goro v vodstvo. Dve minuti pred koncem so Kranjskogorci opazili, da se je ura ustavila. Šele na njihovo reagiranje sta sodnika ustavila igro. Lahko pa, da je v tej tekmi s časom ura stala pol ali pa tudi že celo minuto. Končno se je tekma le končala ugodno za Kranjsko goro. Kljub tesnemu rezultatu pa so igrali bolje od domačinov in so imeli več priložnosti.

V ponedeljek je v okviru tekmovanja za alpski pokal pri nas gostoval celovski KAC, ki je že po tradiciji privabil mnogo gledalcev. Po porazu Jeseničanov v Celovcu s 3:0 smo pričakovali, da se bodo naši na tej tekmi tekmeu oddolžili za poraz. Sreča pa jim je tudi tokrat obrnila hrbet. Skoraj večino tekme so bili domačini boljši in veliko streljali na Preglov gol, pa vseeno niso uspeli. V nekaj minutah prve tretjine so gostje dosegli visoko in odločilno prednost, ki je domačini do konca srečanja niso mogli nadoknaditi.

Za naše igralce in seveda tudi gledalce je bilo kot

mrzla prha, ko so že v 3. oz. v 4. minuti naši prejeli dva gola, pri tem pa Kneza ne zadene nobena krivda. Polagoma so se naši le otrsli pritiska in začeli ustvarjati lepe kombinacije. V 14. minuti je bil Knez spet premagan. Še v isti minuti pa so gostje dosegli že četrti gol. Malokdo je še upal, da bi Jeseničani na tej tekmi mogli doseči kaj več od poraza.

V drugi tretjini so domačini zaigrali bolje, vendar brez zadetka. Mlakar je že v prvi minuti zgrešil prazen gol, takoj zatem pa Felc ni izkoristil ugodne podaje Tišlerja. V 3. minuti je Pirca zamenjal Poljanšek, ki se je dobro vključil v igro. Lepo priložnost je imel tudi Smolej, ploščica pa se je ustavila ob Preglu. V 12. minuti sta sodnika izključila B. Jana, zaradi obračunavanja s Puschnikom, slednjega pa ne. Pri tej, sicer nepravilni odločitvi, so nekateri gledalci spet pozabili na pravo športno obnašanje. Tekma je bila za dalj časa prekinjena, sodnika pa sta zagrozila, da bosta tekmo prekinila in zahtevala prepoved uporabe našega drsališča za mednarodne tekme, če se bo neodgovorno ravnanje nekaterih gledalcev še nadaljevalo.

V nadaljevanju so bili naši ves čas v premoči, toda kljub vsem naporom Jeseničanov se je ta tretjina končala brez zadetka. Zadnja tretjina je prinesla tako premoč domačih, da se je končno iz tega le moralo nekaj izcimiti. V 3. minuti je Tišler z močnim strelom od daleč presenetil odličnega vratarja gostov. Le tri minute je bilo treba čakati, pa ga je premagal tudi Žbontar. Nič kolikokrat bi naši še morali zadeti mrežo, toda ni šlo. KAC se je to tretjino večinoma le branil in imel veliko sreče, da Jeseničani niso nadoknadili prepocenih prejetih golov v prvi tretjini. Čeprav so domači hokejisti doživeli poraz, pa smo bili s prikazanim hokejem vseeno lahko zadovoljni. Seveda bi bili še bolj, če bi razen boljše igre odnesli tudi zmago.

Prihodnjo tekmo alpskega pokala bodo Jeseničani spet odigrali doma in sicer z avstrijsko ekipo IEV Innsbruck, ki bo na sporedu 21. 12., 24. 12. pa bodo na Jesenicah igrali tekmo za državno prvenstvo z vevško Slavijo. Kranjska gora pa bo 24. 12. igrala v Zagrebu proti Medveščaku, 27. 12. pa doma s Partizanom.

Z.

Ob robu hokejskega derbija

Veliko je bilo zanimanje za hokejsko srečanje Jesenice : Olimpija, za srečanje leta na Jesenicah, kot so nekateri menili. Veseli smo ponovne zmage naših, ne moremo pa biti zadovoljni z nekaterimi dogodki ob tem.

Derbi marsikoga ni navdušil, marsikoga od gledalcev pa je tudi motilo neprestano metanje sneženih kep, kravat, čevljev in drugega na ledeno ploskev. To ni bilo niti kulturno niti športno početje. Poleg tega pa so vsi tisti, ki so predmete metali na ledeno ploskev, škodovali le igralcem Jesenic. Sodnika sta morala večkrat prekinjati srečanje in odstranjevati nepotrebne predmete. Prekinitev pa so bile dobrodošle predvsem gostom, ki so se tako v obrambi lahko pogostje oddahnili. Naši tehnično boljši in hitrejši igralci tako niso mogli vsiliti gostom potrebnega tempa. Poleg tega je bila ledena ploskev, ki je bila zaradi sneženja že tako slaba, zaradi snežnih kep še slabša. To pa je bilo zopet le v škodo igralcem Jesenic.

Tudi metanje petard na ledeno ploskev in pa raket med gledalce je lahko izredno nevarno, saj se ne ve, koga bo zadela. Posebno grajo pa zaslužijo tisti neodgovorni gledalci, ki so metali na ledeno ploskev steklenice. Ali se na primer gledalec Z. Š. in drugi zavedajo, kaj bi lahko s takim dejanjem povzročili na sobotni in na vsaki drugi tekmi. S steklenico bi lahko zadeli igralca domačega ali gostujočega moštva ali pa sodnika in pri tem povzročili težjo poškodbo. Sodnika imata vso pravico ob takih izpadih prekiniti srečanje in če ne bi uspeli odstraniti neodgovornih gledalcev, bi se srečanje po vseh pravilih končalo s 6:0 v korist gostov. Komu bi tako naredili največjo uslugo? Jeseniškemu hokeju in igralcem državnega prvaka, ki so se borili za zmago, prav gotovo ne! Prav tako se ne bi mogli izogniti tega, da bi bilo igrišče Podmežakljo za nekaj časa zaprto za igranje (primer košarke v Ljubljani). Vse to smo zapisali z namenom, da bi vsi tisti, ki mislijo, da na ta način pomagajo domačim igralcem, spoznali, da le bolj škodijo. Res, da se večina gledalcev zna športno vesti in spodbujati in da so le posamezniki, ki se ne znajo obvladati. Prav pa bi bilo, da bi tudi gledalci vplivali na take neodgovorne gledalce v svoji neposredni bližini, ker mečejo slabo luč tudi nanje. Športno igrišče ni gladiatorsko borilišče.

Vatrostalna pokrovitelj XX. EP

Še mesec dni nas loči od jubilejnega XX. evropskega prvenstva v kegljanju na ledu, ki bo na zaledenem Blejskem jezeru. V kolikor ledena ploskev ne bi bila dovolj debela, bo tekmovanje na drsališču Podmežakljo.

Organizacijski komite je imel do sedaj že več sej, na katerih so razpravljali o poteku priprav in o vsem potrebnem, da bi bilo bivanje in tekmovanje čim lepše. Celotni štab bo imel svoje prostore v hotelu Jelovica na Bledu, kjer bo tudi tiskovni center, od koder bodo pošiljali novinarji svoja poročila v svet.

Vodja tiskovnega centra Jože Podobnik že seznanja novinarje o vsem potrebnem. Povedal nam je, da se bo letos petim članicam IFE pridružila tudi CSSR, ki bo prvič nastopila na tem tekmovanju. Poleg Čehov se bodo za najvišji naslov v Evropi potegovali še Avstrijci, Italijani, Švitarji, Zahodni Nemci in Jugoslovani. Tekmovalci se bodo pomerili v ekipnem tekmovanju v bližnjem in zbijanju ter metu čoka v daljavo. Slednja disciplina bo vsekakor zelo privlačna in zanimiva, v kolikor bo to tekmovanje na Ble-

du. Strokovnjaki tega športa so napovedali, da bo po vsej verjetnosti porušen evropski rekord.

Organizacijski komite je bil do nedavnega v veliki dilemi, kdo bo prevzel pokroviteljstvo nad tem tekmovanjem. To častno dolžnost je prevzel veliko industrijsko gradbeno podjetje Vatrostalna iz Zelenice, ki ima svoje delovne enote po vsej Jugoslaviji, skratka tam, kjer je težka industrija. Lepe delovne uspehe pa so dosegli tudi že v inozemstvu. Podjetje Vatrostalna ima zelo močno skupino delavcev tudi v železarni Jesenice in je že pred leti prevzelo obzidavo vseh ogrevalnih peči na Jesenicah, Javorniku in na Beli.

Na osnovi republiškega tekmovanja je posebna komisija pri Kegljški zvezi Slovenije s sedežem na Jesenicah tudi že dočela reprezentanco, ki bo Jugoslavijo zastopala na tem tekmovanju. V reprezentanci so ekipe: Kokalj (Bled), Drinovec (Jesenice), Rozman (balinarski klub Jesenice), Kos (Jesenice), kot rezerva pa Petraš (Kranjska gora).

- ne